

5/96

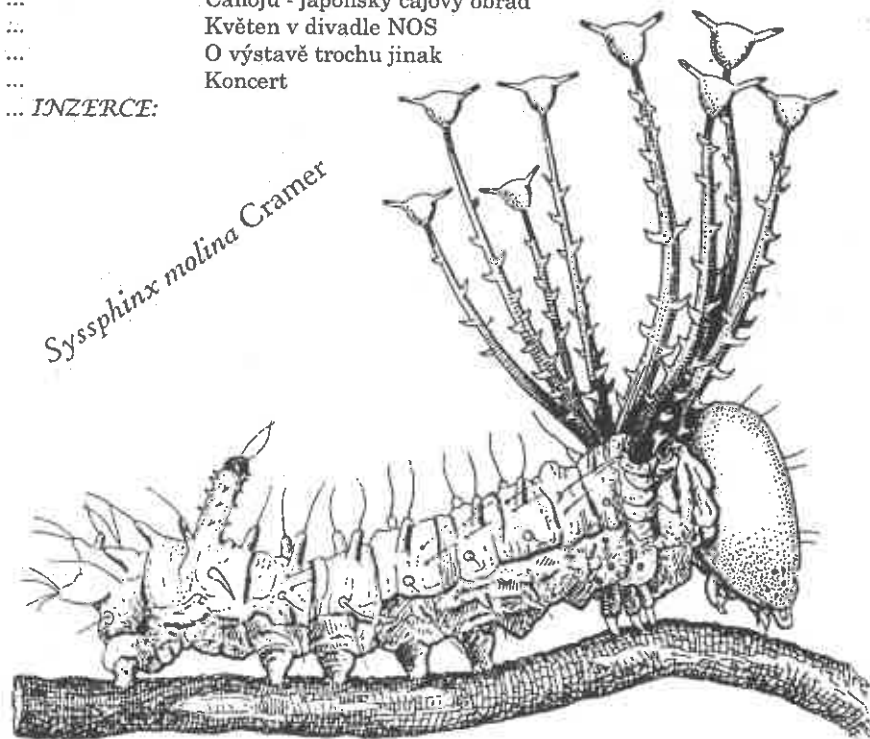
Šklíba

HULVA

pravidelný misienik pro pobavení i poučení
Vydávají studenti Biologické fakulty Jihočeské univerzity

- 1 ... **OHLASY:** Dopis redakci
Odpověď Martinovi
- 3 ... **ŠKOLA:** Byli jsme na místě činu
- 4 ... Studium a výzkum na UA
- 7 ... Strašidlo přírodovědecké fakulty
- 9 ... Těm, kteří by se snad náhodou chtěli stát terénními botaniky
- 10 ... Kolejní neřád a pitomá despotie
- 11 ... Pro univerzitního brášku
V potu tváře
- 12 ... Školní síť
- 13 ... **VĚDA:** Střepey ze světa vědy
- 15 ... **CESTY:** Až na dno - aneb povídání o nezbytnosti, omylu a náhodě
- 21 ... **VLASTNÍ TVORBA:** Pohádka s matematickým podtextem
- 22 ... Abys i ty
Kvůli mně
- 23 ... O poslední sněhové vločce
- 24 ... Kuchařka
- 25 ... Confidential
- 26 ... Dračí doupě
- 28 ... **KULTURA:** Nové knihy
- 29 ... Al Gore: Země na misce vah
- 30 ... Jihočeská komorní filharmonie
- 31 ... Čanoju - japonský čajový obřad
- 32 ... Květen v divadle NOS
- 33 ... O výstavě trochu jinak
- 35 ... Koncert
- 36 ... **INZERCE:**

Syssphinx molina Cramer

Dopis redakci

Musel jsem změnit názor.

Jako správný bručoun, který je vždy nejchytřejší, v drtivé většině případů jen kritizuje a příliš pozitivního nevyvádí, jsem na počátky Šklíby hleděl značně skepticky. Pokládal jsem její zrod za poblázněný nápad hodný neodrostlého gymnasiálního entuziasmu, který její tvůrce přejde těsně poté, co vyčerpají dlouho neudané příspěvky do prvního čísla a neshromáždí žádné další. Což se nestalo. Šklíba se dočkala čtyř čísel a nic nenásvedčuje tomu, že by nadšení jejich tvůrců polevovalo. (Sdílím s jedním z nich kancelář a nedá si pokoj a nedá). Akosi nepozorovaně dostal jsem se z tábora škodolibých skeptiků do tábora příznivců. Než jako příznivec, neodpustím si pár poznámek ke Šklíbackému programu a "duchu".

Vzali jste na sebe, milí redaktorové, obrovské riziko: děláte-li časopis pro velice malou a vyhraněnou skupinku lidí, kteří se navíc vzájemně znají a „všechno si řeknou...“ riskujete, že až poleví prvotní zvědavost, narazíte na nezáměr čtenářstva. Čemuž lze zabránit, když Šklíba nebude aspirovat na funkci kulturního měsíčníku či platformy pro hrstku studentů s literárními ambicemi a stane se tím, čím regionální či skupinový tisk může, má a musí být: skutečným katalyzátorem nálad, tribunou pro otevírání a diskusi problémů (fakulty, študáků nebo i té biologie), zrcadlem našeho doopravdického života a ne jeho vypreparovaným modelem. Třeba i za cenu bulvární drzosti, občasného kverulantství a prezentace výstředních názorů. Přiznávám, že tahle fakulta je jednou z mála v republice, kde študáci mají minimum důvodů k nespokojenosti - když vás však něco naštvě, šijte do toho! Nepochybuju, že mnoho študáků baví studium, nové knihy a dračí doupata: ale co dál? A co svět okolo, kterému se oficiálně říká „společnost“? Nechtěli by tvůrci fakultního časopisu zaujímat vztah i k němu?

Držím palce a zasilám dva přídrzlé články. Ať se voda kalí - nebo čerí?

Martin Konvička

Odpověď Martinovi

Předně - díky, Martine, za Tvůj názor. Je jedním z nemnoha, které se v redakci dosud sešly. No, ale začneme odjinud.

Když jsme jednou se Standou na podzim loňského roku hodili řeč, stalo se, už ani nevím jak, že se dostalo i na povídání o naší fakultě, životě studentů a tak. Navzájem jsme si postěžovali, jak tady chybí navenek patrné projevy života studentů, rozumějte studentů biologické fakulty. Pochopitelně jsme to komentovali patřičnými výrocky. Na to, jak je naše fakulta progresivní a nesvázaná omezující tradicí, nám přišel veřejný život jejich posluchačů pekelně klidný a tichý. To se nám nelíbilo. Máme k sobě mnohem blíže už jen pro velikost fakulty a kreditní systém, který umožňuje kontakty studentů všech ročníků. Přesto se kromě několika ojedinělých akcí několika stále stejných lidí nic nedělo.

A tak nás to napadlo. Nejdřív jsme to považovali za perfektní fór, ale když jsme hodili na papír pár možných rubrik, začalo nám být jasné, že určitě nezůstane jen u vtipkování. Jen tak mimochodem, celý nápad, včetně jeho základního rozvedení spatřil světlo světa během 25 minut, protože Standa zrovna někam dost pospíchal. Během dalšího týdne jsme to ještě trochu promysleli a pak přišel hon na lidi. No, tak hrozné to zas nebylo, ale asi dva dny jsme si o tom skutečně povídali s každým, koho jsme potkali. Vzpomínáte si?

Jedna věc byla jasná. Pokud v tom pojede méně jak deset lidí, nemáme šanci na dlouhodobý úspěch. Vymysleli jsme proto malý figl. Vedle šestičlenné redakční rady byla ještě ustanovena parta lidí (asi dvacet) zvoucí se vedoucí rubrik. Ti měli - jak rozum

napovídá - na starosti jednotlivé rubriky či tematické celky. Rozumí se tím, že jsou za ně zodpovědní a jak seženou příspěvky, je jejich věc. Jak už to tak bývá, čas ukázal, jak to koho chytlo za srdce. Původní redakční rada je jen formalitou, přesto však existuje asi sedm klíčových lidí, díky nimž jsem přesvědčen o reálné možnosti další existence Šklíby. K nim patří dalších dvanáct, kteří občas ve své spolehlivosti zaškokbrtnou, ale jinak tvoří celkem stabilní tým.

Tolik zatím k technickým zajímavostem. Filozofie Šklíby se zpočátku dost bouřlivě pozměňovala. Chtěli jsme, aby vznikl více méně seriózní časopis, ale přesto, aby si uchoval šmrnc a značnou otevřenost. Měl by být informativní, inspirativní, přitažlivý, oddechový, trochu pobavit a krapet leckde leckoho popíchnout. Prostě v ideálním případě takový, jak o něm mluví Martin ve druhém odstavci. Důraz byl a je stále kladen na školu, studentský život a vědu. Kultura, vlastní tvorba a ostatní měly mít převážně doplňující a zpestřující charakter. Předpokládali jsme, že časopis se bude dynamicky vyvíjet a měnit podle Vašich připomínek. Samozřejmě, že se sem tam někdo z Vás ozval. Dokonce to občas byla i konstruktivní kritika a leccos se na jejím základě změnilo. Ale strašně málo se z toho - v podobě diskuzních příspěvků - dostalo na stránky Šklíby, a v tom je kámen úrazu. Pro mnohé je obrovská propast mezi obyčejným klábosením a sepsáním pár řádků. Nemusí to být bůhvíco světoborného, ale na druhou stranu by to mělo mít hlavu a patu a trochu jazykovou a obsahovou úroveň. Otisknutí příspěvku by mělo být do určité míry prestižní záležitostí. A tohle neplatí jen pro studenty, páni (a paní) pedagogové!

Situace s příspěvkem se sice pomalu zlepšuje, ale odvaz to tedy není, přátelé. Tak často vytahovaný argument těžkého kalibru „já nemám čas“ je bez šance obstát, pokud mu věnujete jen dvě minuty přemýšlení. Časopis je pro všechny členy akademické obce! A nejen pro ně, pochopitelně. Souhlasím s Martinem a vítám nové, jiné, zajímavé, šokující, či kontroverzní příspěvky. Sranda je, že musí přijít z větší části od Vás. Lidi, kteří už se Šklíbou mají co do činění, mají spoustu své práce a myslím, že se nebudou zásadní měrou vyjadřovat k širším společenským otázkám či dalším oblastem, o kterých by se mohlo a mělo psát. Z podobných popudů jako Šklíbu jsme se pokusili zavést i Šplechty a rozvířiti hladinu Vaší fantazie nápadem s výzdobou fakultních prostor a znaku fakulty.

Abych pořád jenom něco nechtěl a nekritizoval - sdělím Vám, že mám radost z jara, ať už je jakkoli bláznivé, celkem dobrý pocit z věci, o které až dosud byla řeč a neskutečně velký hlad, protože už zase táhne na půlnoc a já pochopitelně u počítače k jídlu nic nemám.

Zdeněk Klouda

Edison at work

Byli jsme přímo na místě činu

Místo konání: půda Filosofické fakulty UK

Datum: 12. dubna tohoto roku

Spolupachatelé: zástupci studentských komor senátů jednotlivých VŠ (ze všech pozvaných VŠ - nyní něco kolem 125 - se přijeli podívat členové SK asi 50 z nich)

Oběť činu: návrh zákona O vysokém školství a tentýž zákon dosud platný (z r. 1990)

Pohnutky: možnost vyslovit své připomínky k ožehavým problémům nepřijatého zákona; porozprávět o problémech na jiných VŠ, aneb „co koho pálí“

O co vlastně šlo: diskutovali jsme o otázkách akademických svobod, zastoupení studentů v senátech VŠ, vztahu MŠMT a VŠ, stipendijních možnostech zlepšení výuky a na řadu přišly i takové hity, jako je placení školného anebo problém kolejí a menz.

Průběh: řečníci se do diskuse pouštěli se značnou vervou (někdy až přílišnou) a příslovečnou odvahou. V průběhu jednání klání vykristalizovalo několik chronických řečníků, kteří nabyli dojmu, že bez jejich příspěvku se diskuse rozhodně obejít nemůže. Proto bylo možné zaslechnout takové a podobné výroky:

„Já bych chtěl v podstatě podpořit svého předřečníka, i když...“ „Já bych rád dořekl to, co jsem nestačil říct, když jsem mluvil před chvílí, ...“

Někteří se snažili vnášet do diskuse někdy i poněkud výstřední nápady, které se jim, naštěstí, ale k jejich značné lítosti, nepodařilo prosadit. O tom, že diskuse byla chvílemi i velmi podnětná, pestrá a dynamická, svědčí fakt, že spektrum zúčastněných bylo velmi široké. Každý řečník se před přednesením svého příspěvku představil a sdělil, ze které ze to školy vlastně pochází, a tak jsme měli zanedlouho přehled o téměř všech přišedších senátorech. Potkali byste tu leckoho: počínaje studentem VŠ vojenské, obor chemická obrana státu (těžký kalibr každým coulem!), přes studenty z teologie, farmacie, biologie, aplikované fyziky z Plzně (přesněji řečeno - zástupce Fakulty aplikovaných věd v Plzni na ZČU) a v neposlední řadě i právníky. Ti zasahovali s ledovým klidem, nevršeně, ale s přesnými formulacemi ve chvílích, kdy se celé plénum přelo o slovíčka a hrozilo, že se dostane do začarovaného kruhu.

Výsledky: co se týče již výše uvedených otázek, krátké shrnutí našich hlasovacích orgií: akademické svobody nechat v rozsahu stávajícího zákona (v novém návrhu jsou trošku zkrouhnuté); studenti by měli mít možnost min. 1/3 a max. 1/2 zastoupení v senátech jednotlivých VŠ; výši a druh stipendií by měly určovat jednotlivé fakulty a ne ministerstvo, jak to je v novém návrhu; určitou možností zkvalitnění výuky by bylo zavedení jakýchsi dotazníků, z nichž by pro každou fakultu vyšel určitý „index kvality“; komisi kontrolující činnost VŠ a fakult by měla hlídat vláda, a nejenom MŠMT, jak to uvádí nový návrh. Nejveseleji bylo při diskusi o placení školného. Objevila se dosti silná klika těch, kteří byli „pro“, ale nakonec byli přehlasováni (i když dost těsně). Poslední slovo v této otázce znělo - v současné situaci *n e p l a t i t !* Svě kouzlo měla i debata o kolejích a menzách, v hlasování neprošel návrh nepřímých dotací menz a přímých dotací kolejí s tím, že je třeba provést dostatečnou ekonomickou analýzu.

Závěr: výsledné usnesení měl prezentovat vybraný triumvirát nejvíce zaangażovaných a mělo být zasláno na patřičná místa počínaje MŠMT, přes Radu VŠ až po jednotlivé parlamentní kluby (píšu schválně v podmiňovacím způsobu, protože mi není známo, jak to dopadlo).

Jestli to celé bude mít nějaký dopad, těžko posoudit. V podstatě nejdůležitější bylo, že jsme se sešli a byli jsme schopni se na něčem domluvit. Nebyla to tedy snad jen truc - akce potrhých studentů.

Jitka

Studium a výzkum na UA

Během svého pobytu na University of Arizona, Tucson, chtěl nechtě srovnávám, čím se liší studium a práce ve zdejších laboratořích od podmínek u nás doma. Ve srovnání s námi, studuje se tu déle a obtížněji. Pokud jde o délku, je to daň za „svobodné rozhodování“. Už od střední školy si studenti volí předměty, vybírají a zkouší různé univerzity a často ještě na konci druhého ročníku univerzity nevědí, co bude jejich „major“ (hlavní obor) - tzv. „undecided sophomore“. A i ti „rozhodnutí“ najednou třeba zjistí, že psychologie je mnohem zajímavější než práva a změní obor, čímž nějaký ten rok ztratí. Konec studia oddalují i jiné lákavé aktivity: studenti medicíny se třeba přihlásí na rok či dva jako dobrovolníci do zdravotnických zařízení v rozvojových zemích, dobrodružné povahy třeba před vstupem na univerzitu objednou pěkně pomalíčku celý svět, aby byli zkušnější. Výsledkem je vyšší věkový průměr studentů: já sám, aniž bych si dělal iluze o svém mladistvém vzhledu, jsem byl už nejednou žádán o své studentské identifikační číslo... A jak je to s tou obtížností? Je všeobecně známo, že školství v USA má až po střední školu vcelku nižší úroveň než ve většině evropských zemí. Potvrdit by to mohl i můj syn, který tam, kde nenarazil na jazykovou bariéru, zvládá látku zdejší prestižní Rincon High School docela snadno a v algebře jej dokonce přeřadili o stupeň výše, protože v 9. ročníku údajně probírali látku, kterou ovládá od naší 4. třídy. Podle názoru jedné mé známé, která tu je už 4 roky a na univerzitě nyní studuje, americká univerzita tento handicap nejen napraví a evropskou univerzitu dožene, ale i předežene. Z hlediska „nezávislého vnějšího pozorovatele“ musím připustit, že má v mnohém pravdu. Student arizonské univerzity (podoťkám, že zdejší univerzita patří k těm prestižním a že v každoročním hodnocení univerzit se naposledy umístila kolem 20. místa, což je výborné) opravdu nemá lehký chleba. Nemůže soustředit své úsilí na dva měsíce zkouškového období v roce a zbytek si žít jako v ráji, jak nostalgicky vzpomínám na svá studentská léta a jak žije i většina čtenářů Škliby - studentů BF (Píchl jsem do vosího hnízda? Schválně!). Neustále během roku zpracovávají určité zadané problémy (nebo vlastní projekty) do publikovatelné formy (takové menší bakalářské nebo magisterské práce, za studium jich napíší třeba 5 a více), procházejí zkouškami a testy, které je nutí připravovat se soustavně, sledovat literaturu a prostě učit se a učit se. Pokud jde o vlastní formu přednášek, mohu potvrdit to, co je u nás o univerzitách v USA známo: jsou velmi interaktivní. Studenti se nestydí zeptat, když něčemu nerozumějí (vzhledem k rozdílné úrovni všeobecného vzdělání se často ptají na úplné „blbiny“), diskutuje se často velmi živě a s vervou se maluje křídou na tabuli. I to nutí studenty k soustavné přípravě: nikdo nechce v diskusi vypadat jako blbec, že? Protože občas „supluji“ za kolegu, který musí nutně odcestovat (zas typicky americky: už podruhé letí k soudu, kam je přizván jako specialista na monoklonální protilátky), byl jsem se podívat, jak přednáší. Jde o přednášku „Ten červivý svět“, což jsou vlastně základy parazitologie. Rozhodně to není nudná přednáška: typickým obratem je „I call you pretend to be (*Leishmania*, *Taenia* či jiný parazit)“, a pak velmi názorně sám na sobě předvádí, že proniká do makrofágu, uchycuje se na sliznici nebo bojuje s imunitním systémem hostitele. Od studentů dostává návrhy strategie, vysvětluje, proč jsou některé nevhodné a rozvádí ty správné. Studenti se ochotně do role parazita vciťují a z jejich reakcí je mi jasné, že vědí poměrně hodně podrobností z imunologie na molekulární úrovni, ale že chybí ten zoologický základ.

Taky po ekonomické stránce se musejí zdejší studenti většinou velmi ohánět. Existují bohatí studenti, kteří svým autem zajíždějí denně na drahé parkoviště v kampusu a každou hodinu odbíhají od práce vhodit čtvrt dolar do automatu (vynásobte si to počtem hodin třeba za měsíc...), ale ti rozhodně nepřevážují. Dá se s nimi počítat, jak to dělá manželka mého kolegy: kupuje staré domy blízko kampusu, nechává je renovovat a pak pronajímá studentům - slušně velký dům raději dvěma bohatým, než osmi „normálním“. Zdejší normální, tedy typický student, přijíždí do školy na kole, obědvá sendvič, hamburger nebo salát v některém z „bufetů“ uvnitř kampusu a má hodně práce s tím, aby sehnal peníze na

zaplacení školného. Výši školného si raději ponechám pro sebe, aby se těmi ciframi nezačali ohánět někteří naši poslanci, ale studenti z jiného státu než Arizona mají školné ještě vyšší a nejvyšší je pro zahraniční studenty. Dá se to samozřejmě řešit získáním různých stipendií, ale pro jejich udělení je potřebný výborný prospěch, a tím vzniká zase tlak na soustavné učení. Ke zdejšímu zvyklostem patří, že mnozí rodiče, i když jsou dobře situováni, nechávají své ratolesti studující na univerzitě „napospas“ bez prostředků nebo s financemi minimálními: „Poper se se životem a dokaž, že se umíš sám o sebe postarat!“. Spousta studentů je nucena si během studia přivydělávat. Dělají to nejrůznějšími způsoby, od prázdninových „brigád“ přes večerní zaměstnání až po zvláště u děvčat oblíbený „babysitting“. Ti nejvíce cílevědomí to řeší velmi sympatickým způsobem: nechají se „pronajmout“ v některé z laboratoří univerzity, kde pak třeba budou dělat magisterskou a doktorandskou práci. Ten začátek je, aspoň pokud mohu soudit podle zdejší „naší“ laboratoře, dost těžký: Student - prvák (freshman) vynáší odpadky, myje sklo (toho tu není moc), destiluje vodu a autoklávuje, ale seznamuje se už s chodem laboratoře, s problematikou a brzy si zvolí prvý ze svých projektů, který zpracuje. Starší studenti už pracují na svých projektech, které jsou samozřejmě součástí grantu a z nich jsou taky financovány. Vlastní laboratorní práce je tu většinou radostí: všeho je dostatek či nadbytek, kromě prostoru. Pokud něco chybí, dá se to pomocí elektronické pošty okamžitě objednat a je to tu buď do 2 dnů nebo do týdne. Pokud mi něco chybělo, byly to vždy takové „obyčejné“ věci jako éter, Giemsova barvička atd. Je to důsledkem toho, že pod tlakem „molekulárního přístupu“ se tu už zapomíná na „klasičtější parazitologii“. Dva příklady za všechny: kolega, který se půl života zabývá makrofágy a má publikace o jejich fagocytární aktivitě, byl nadšený, když jsem mu je ukázal nabarvené na sklíčku s fagocytovanými sporami (to viděl poprvé, jak přiznal) nebo doktorandka, která chtěla posoudit účinnost metody rozbití spor, raději vymyslela komplikované metody měření podle obsahu rozpuštěných bílkovin, místo aby si prostě počítal počet spor mikroskopem spočítala.

Zvláštní kapitolou tedy je bezpečnost práce. Američani jsou na své zdraví velmi opatrní a ještě opatrnější na to, aby někdo nedostal nemoc z povolání (při zdejším systému soudu by se zaměstnavatel nedoplátil). Přesto jsou zvyklosti bezpečné práce pro nás přinejmenším nezvyklé. Velmi citliví jsou tu na různé zápachy. Když jsem si dovolil poprvé otevřít láhev s éterem nebo kápnout glutaraldehyd, byl jsem s podobnými aktivitami zdvořile, ale důrazně, vykázan do jiné místnosti k digestoři. Pro mne to bylo nečekaným řešením zmíněného nedostatku prostoru: digestoř je dost velká, jiní ji nepoužívají a dají se v ní dělat i ty nesmradlavé činnosti. Na druhé straně se v laboratoři, kde mají současně vzorky z pacientů s AIDS, vaří kafe, jí, a vrcholem je, že hrnky od kafe se odkládají do stejného dřezu jako nádobí od chemikálií nebo infekce. Podobný zážitek jsem měl na elektronovém mikroskopu: ke každému otevření rozpouštědla nebo pryskyřice si berou rukavice, roušku, dělají to v digestoři a velmi se toho bojí, ale pak zkoušejí tvrdost pryskyřičného bločku stiskem zubů. Studentku, která se metody elektronové mikroskopie učí a která předtím vyslechla z úst téže osoby téměř přednášku o škodlivosti jednotlivých složek pryskyřice, to úplně vyvedlo z míry. Snažil jsem se pak ji vyvést ze šoku tvrzením, že po zpolymerizování už to jistě tak nebezpečné není...

Velikým problémem je práce se zvířaty. Každý pokus pochopitelně podléhá předchozímu schválení a spotřebovává se minimum zvířat, aby výsledky byly ještě statisticky významné. Skutečně potíže však způsobují „milovníci zvířat“, kterých je bohužel dost i mezi studenty (ne mezi biology, ale většinou mezi takovými obory jako historie, sociologie, teologie, politika nebo práva). Chovají se agresivně a občas se jim podaří proniknout do některého zvěřince a „osvobodit“ třeba laboratorní myši, nehledě na to, čím byly vakcinovány nebo infikovány. Právě nyní v dubnu je vyhlášen „Měsíc boje za svobody zvířat“, a proto je zvýšená ostražitost. Ochrana zvěřince je vypracovaná do detailu, např. v naší budově: do zvěřince se dá dostat jen výtahem, pokud mám zvláštní klíč. Následují dveře na

magnetickou kartu (ta je různě maskovaná - např. jako karta na obědy, aby při případné ztrátě neposloužila nezvanému hostu k přístupu ke zvířatům), samozřejmě musím znát PIN, a pak následují dveře od vlastního zvěřince zamčené tentokrát obyčejným klíčem. Že na sobě musím mít jednorázový plast, rukavice, roušku a čepec je samozřejmostí. Z vakcinace myši nebo odebrání kapky krve se tak stává proces na 30 min.

Abych si pořád nestěžoval - všechny tyto drobné problémky jsou vyváženy velmi dobrou pracovní atmosférou a vskutku tvůrčím prostředím. Živě se diskutuje na oficiálních seminářích, u oběda i na sluníčku před budovou, velmi neformálně se předávají zkušenosti i metodiky. Kdo má klíče, přichází kdykoliv, a tak je v některých laboratořích živo i v nočních hodinách, prostě jak to komu vyhovuje. Charakteristickým rysem je čilý mezinárodní styk. Studenti, doktorandi i postdoci považují za samozřejmé, že si musí získat ostruhy i „venku“. Využívají k tomu jak účast na konferencích, tak zejména různé nabídky, výměny, stipendia apod. Nečekají, až je někdo někam „pošle“, ale sledují inzeráty a čím dál více k navázání kontaktů využívají Internetu. Příklad hodný následování.

Tucson 3. dubna 1996 Gago

Oleg Ditrich

STUDENT PROFESSIONÁL:

„... COŽE ? ... ZKOUŠKA JIŽ V 1.00 pm ? ...
ALE SAMOZŘEJMĚ, PANE DOKTORE.“

Strašidlo přírodovědecké fakulty

Budějovicemi obchází strašidlo - strašidlo regionální přírodovědecké fakulty. Postrašilo mě na děkanských „šplechtech“ 27. března t.r., kde pan proděkan Brandl hovořil o „určité výhledové představě... přírodovědné fakulty v rámci regionální university“. Nerad bych byl brán za slovo, dopustím-li se drobných nepřesností, pro srozumitelnost článku si však jeho slova dovoluji interpretovat:

JU je regionální universita a jako taková by měla disponovat přírodovědeckou fakultou, jejímž hlavním posláním bude výroba budoucích středoškolských profesorů. Ta by jednou (ve velmi vzdáleném výhledu, který „nikoho z nás rozhodně nepostihne“) měla vypučet ze základů naší fakulty. I když jde o budoucnost vzdálenou, pokládám Šklību za ideální fórum, na němž se k ní mohu vyjádřit.

Chystám se s názorem pana proděkana disputovat. Jím formulovaná představa vývoje školy se mi nelíbí a rád bych se podělil o argumenty, proč ne.

Jsem odchovancem „kamenné“ přírodovědecké fakulty, na níž se „výroba středoškolských profesorů“ hojně pěstovala. Možná i proto vnímám velmi citlivě prostředí budějovické BF, která je (ať s tím souhlasíte, nebo ne) do značné míry pozitivně unikátní. Unikátní bezprostřední vazbou na akademická pracoviště, kde se biologie (místy i špičková biologie) skutečně dělá, unikátní s tím související pracovní atmosférou, širokým výběrem kursů, liberálními vztahy mezi štuďáky a kantory a v neposlední řadě velkorysým a ambiciózním přístupem vedení školy, které (jsem přesvědčen) ví, co chce, a zná cesty, jak svých cílů dosáhnout. Místní prostředí nevyhnutelně způsobuje, že se z fakulty stává elitní ústav, ze kterého sice kromě vědců vyjdou i ne-vědci (a tudíž mimo jiné subalterní státní úředníci, gymnasiální profesori, všelijací laboranti a dealeri farmaceutických firem), nikoli ale ne-vědoci. Jinými slovy, místní absolvent, ať bude dělat cokoli, bude profesně lépe připraven a na trhu práce žádanější, než absolvent leckteré regionální i „kamenné“ university (vsadte se!).

Představte si vývoj, jaký by zapříčinila přeměna BF v „regionální přírodovědeckou fakultu.“ Všeljaké ty matematiky, chemie a zeměpis, zkrátka obory, které v Budějovicích nejsou „doma“, by nemohly být zajištěny podobným výběrem kvalitních lidí jako biologie. Na katedrách bychom od počátku postrádali sebrané a cílevědomé týmy, jejichž členové vědí co chtějí. Kdo by například zaručil, že by šéfové nových pracovišť sdíleli místní nadšení, multidisciplinární rozhled a liberalismus vůči studentům? Očekával bych spíše opak: členové ne-biologických kateder by přece pocházeli z „kamenných“ universit a neměli by za sebou léta formativního kvasu v akademii, kdy jim i izolace od zapšklého komunistického a post-komunistického vysokého školství umožnila o některých věcech vážně přemýšlet. Navíc by se rychle zvýšilo zastoupení ne-biologů v senátech a kolegiích a tím i jejich podíl na rozhodování. (Aby nedošlo k omylu: nevadilo by, že by neslo o biologie, ale vadilo by, že by nebyli posedlí „duchem fakulty“). Senát, jehož členové si dnes víceméně mají co říci (spojuje je přinejmenším příbuzná oblast bádání) by se atomizoval podle oborů, stal by se dějištěm rvaček o finanční a jiné prostředky, vedle nichž jsou dnešní šarvátky „bílých“ a „zelených“ jen klukovskou koulovačkou. (Zasedal jsem v takto pracujícím senátu a vím, že se jeho jednání pro samé mezioborové spory ke koncepčním otázkám nikdy nedostala.)

Největší riziko však vidím v tom, že záplava ne-biologů a jejich studentů by celkově změnila obraz fakulty pro vnější svět. Těžko by sem přišla učit a studovat republiková špička; spíše lidi z regionu. Škola by se skutečně stala regionální fakultou, jakých je u nás početně - vynikající biologie by nepřebila chemii a fyziku srovnatelnou s Plzní či Ústím nad Labem. Dosavadní specifická, která nám „dělá značku“, by se pomalu ale jistě vytrácela. Možná by se nabourala i spolupráce mezi školou a Akademií věd, která je dnes, přes občasné drhnutí, jedinečná: Přesvědčte ctihodné pány akademiky, aby se nasazovali o „řadový ústav s regionální působností.“

Hlavní argument zastánců přerodu biologické fakulty ve fakultu přírodovědeckou, vyjádřený pochybováním „co se bude dít s tolika biologi“, v zásadě chápu. Ale expanze školy do jiných oborů problém neřeší. Na otázku nadprodukce biologů v Čechách znám jedinou odpověď – produkovat biology exportních kvalit, tedy takové, kteří splní nejvyšší nároky zákazníka. Jejich nadprodukcí tahle země netrpí. Ve vykonkurování pracovišť, kde se biologie učí a dělá blbě, vidím budoucnost naší školy. Pokud expandovat, pak si stanovit hranice někde u biofyziky a biochemie na straně jedné a u aplikovaných environmentálně - lesnicko - zemědělských oborů na straně druhé (tu hnojárnu v sousedství bych rozhodně nesmetával ze stolu). A držet na kvalitě: budovat elitní biologické učiliště a nestydět se za to.

Martin Konvička

Těm, kteří by se snad náhodou chtěli stát terénními botaniky

Bylo, nebylo. Jednoho dne jsem se rozhodl, že zajedu na své experimentální plochy. Odebrat biomasu. Abych ušetřil čas, rozhodl jsem se, že budu přespávat v nedalekém lesíku. Spacák a celtu jsem měl, žádný problém. Bylo léto a já plný elánu. Pohoda. Když jsem se začal blížit k cíli své cesty, začalo drobně pršet. „Nevadí, však ono přestane,“ myslil jsem si. Opravdu to trochu polevilo. Tak abych stačil postavit „celfák“. Pak už jsem jen seděl a koukal, jak venku prší. Pak jsem ležel a koukal a nakonec jsem ležel a spal.

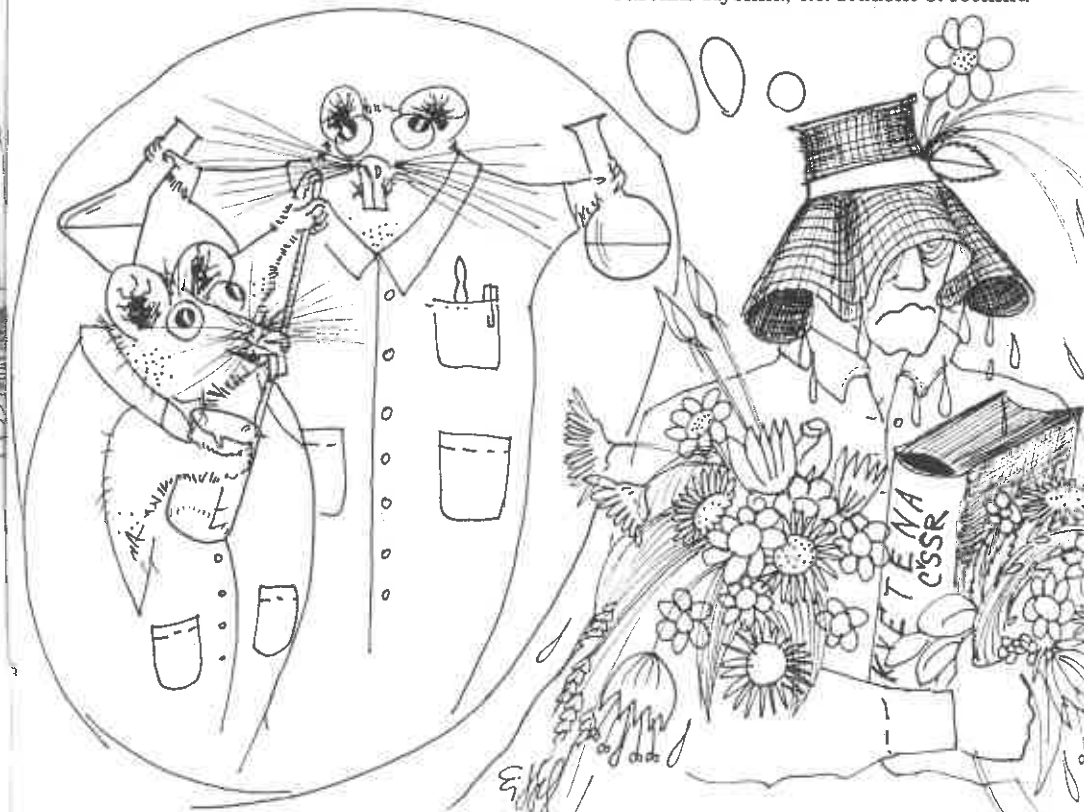
Po nějaké době, kolik bylo nevím, jsem se probudil se zvláštním pocitem. Venku se stmívalo a situace se nijak nezměnila. Vlastně ano. Kapalo mi na spacák. Odkulil jsem se. Padla noc, občas zahrmělo. Ráno byl les vlhčí než předešlého dne. V prohlubních stála voda. Během dne jsem dělal to, co prvního dne. Seděl a koukal, ležel a koukal, ležel a spal. Pak jsem něco pojedl a vše se opakovalo. Jen venku přišlo o něco hustěji.

Druhá noc. Zpočátku to bylo lepší než prvního dne. Pak se zlověstně zatáhlo a začala bouřka. To hřmění včera, to bylo zdvořilé varování. Teď padal z nebe vodopád a na útěk už bylo pozdě. Ani nevím jak se mi podařilo usnout.

Probudil jsem se za svítání a měl jsem velmi nepříjemný pocit. Můj pelíšek se proměnil v nepříjemně hlubokou kaluž vody. Rozhodl jsem se, že tady končím. Sbalil jsem svých pět švestek, sedl na kolo a jel jsem na nádraží. V půlce cesty mi připadalo, že to zase není tak zlé. Vždyt mám ještě suché boty! Ale za chvíli to už nebyla pravda.

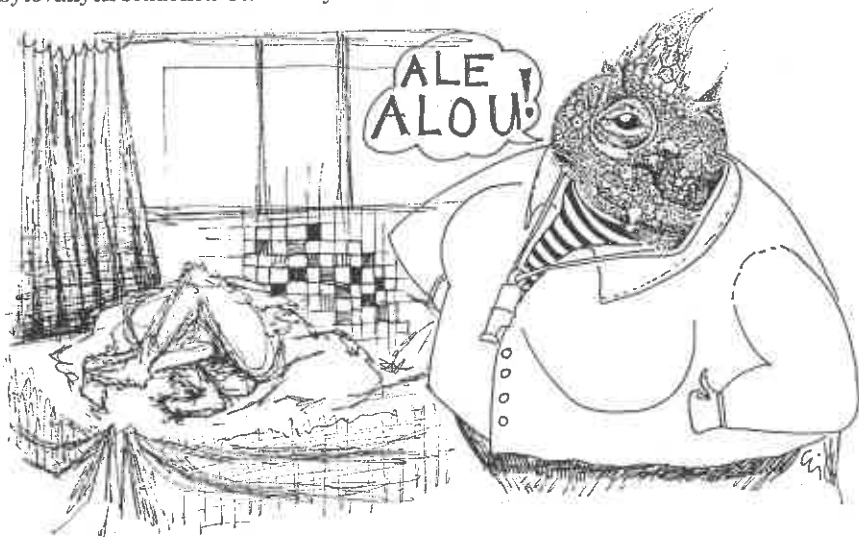
A to je konec mého příběhu. Taková je někdy práce terénního botanika. Občas závidím „laboratorním krysám“.

Jaromír Kysilka, t.č. student 3. ročníku

Kolejní neřád a pitomá despotie

Doslechl jsem se nedávno u píva, že milovaný moloch SKM zase vyváděl. Nejmenovaná spolužačka dostala výstrahu (nebo jak tomu říkají). Od Jarešové. Porušila prý kolejní řád (nebo jak tomu říkají). O kolejním řádu něco vím, porušil jsem ho svého času mnohem závažněji, v daném případě mám ale pocit, že to byla Jarešová a nikoli nejmenovaná spolužačka, kdo se hrubě provinil proti fundamentům slušného chování. Protože vlézt před sedmou ráno do cizího pokoje, řádně zaplaceného, bez zaklepání či zakašlání, podoben voueurskému slouhovi Jeanovi či bičem ozbrojené sadistické vychovatelce z dívčího penzionu a perzekuovat plnoletou studentku jen za to, že má v posteli chlapce... Průseru by se asi vyhla, kdyby se s ním válela v parku, případně by večery trávila vedlejšími pracovními poměrem ve veřejném domě. Jistě, měla tam chlapce, který na kolejích není ubytován. Není studentem naší školy. Jenže: dle dikce kolejního řádu by nejmenovanou studentku čekal průůuser, i kdyby přistížený vometák studentem University byl. A zvažte: je mnoho neubytovaných studentů University. Nechutně mnoho.

Z vlastní zkušenosti vím, že neubytovaný (dojíždějící, či v temných předražených privátech úpící) student je do značné míry mrtvý pro takzvaný „studentský život“. (Věčně hlídá hodinky, nemůže na děkanské šplechty, přichází o prokecané noci na kolejních kuchyňkách, odchází z hospody před zavíračkou a - nemůže se vyspat u přítelkyně/přítele, pokud je tato/tento „ubytovaná“ či „ubytovaný“). Jenže neubytovaný (nezní vám to skoro jako untermensch?) by se taky rád podílel na radostech „ubytovaných“ nadlidi. Což asi v plné míře nebude možné, dokud bude trvat nedostatek ubytovacích kapacit (nebo jak tomu říkají). Nemohu se ale zbavit dojmu, že méně internátní přístup drábů z SKM by běžný život študáků rozhodně zjednodušil. Že by občas někdo někde přespal bez zaplacení? Jděte mi k šípku, vysvítí snad víc proudu nebo vyčábrá víc vody? Koneckonců, většina pokojů byly donedávna trojáky. Povlečení snad taky nezašpiní a postele - o ty se postarají jejich právoplatní nájemci. Že se vrátnicovou buzerací návštěv chrání studenti, kteří žádné návštěvy nemívají? Za prvé, jejich chyba a za druhé, zážitek mnohem liberálnějšího kolejního prostředí mi dovoluje věřit, že jakmile všeobecný rachot překročí určitou mez, postižení ho dokážou ztlumit sami.

A kdyby ne - když je v ubytovacím systému BORDEL, necht' je BORDEL i na kolejích!

M K

Pro univerzitního brášku

Světě div se, na univerzitní půdě se opět objevil zpravodaj. Tedy zatím spíš jen plátek plný nářků nad tím, jak se nikdo této skvělé příležitosti nechytil. Ani drápkem. Žádná fakulta nevyslala své rychlé posly, aby urvali co nejvíce místa. Neozvali se ani dobrovolníci z řad studentů. Každý má své práce prý dost, dokonce tolik, že si ani nevšiml černobílých plakátků čučících z nástěnek. Anebo je to obyčejná vlastnost českého člověka? Koukám, kritizuju, bavím se, ale jen zpovzdálí. Přece se nebudu namáhat. „Ať se snaží ten druhý, má určitě víc času než já a možná bych to ani nezvládl,“ říká si každý první. Každý první je polovina, ten druhý je vždy zároveň první. Pro další v pořadí zjevně nezbývá místa a hned zde máme úplné tvůrčí vakuum.

Bohužel tento nešvar potrefil i tvůrce časopisu. Kde je snaha po navázání osobních kontaktů? S kolika lidmi bylo o zpravodaji promluveno? Kde je, napospas kritice, předložená koncepce? Ohánět se argumentem skvělé myšlenky je možná efektní, ale jinak na houby. Chci-li po někom něco, promluví si s ním. Jinak se s ním těžko kdy potkám. Ano, přiznám se, že mě trochu namíchlo ignorování této zásady. A potažmo i Šklíby, která už přeci jen nějaký ten pátek existuje.

Existence celouniverzitních časopisů je ve světě, a dokonce i u nás, celkem běžnou záležitostí. Na JU asi před rokem též něco takového existovalo. Dokonce tyto snahy vycházely a vycházejí z míst nejvyšších. Touha rektorátu po vzájemné informovanosti, výměně názorů a prezentaci fakult či jednotlivců je chvályhodná a potřebná. Mně se tahle myšlenka celkem líbí, ale... Něco úplně jiného je pokračovat v mnohaleté tradici. Nově vznikající časopis má do vínku jen samé těžkosti. Alespoň pro první rok svých nesmělých krůčků. Bez vytvoření spolehlivé redakční rady se těžko dočká více jak dvou vydání. Touží-li někdo z Vás ve skrytu duše po obdobné činnosti, ozvěte se Martinovi Schacherlovi do redakce, přimlouvám se za něj. Znáte to, když nejde Mohamed k hoře musí hora k Mohamedovi.

Z pozice senátora a redaktora Šklíby mohu jejímu univerzitnímu bráškovu nabídnout zajištění informací o fakultě a z fakulty. A v případě zájmu třeba i nějakou tu zkušenost ze Šklíbackého zákulisí. Doufám však, že se co nejdříve spraví přístup dosavadní redakce a my se, coby studenti Jihočeské Univerzity, dozvíme něco přesnějšího o tom, o co a komu vlastně jde.

ZK

Libor Weiter (IV. roč.), školitel RNDr. František Sedláček CSc.

Společenstva drobných zemních savců na lokalitách s prokázaným výskytem myšivky horské

Za tímto poněkud komplikovaným názvem se skrývá na první pohled jednoduchý úkol - najít v šumavských hvozdech drobnou myšku s černým pruhem na hřbetě. Ne snad, že by tohoto tvora na Šumavě dosud nikdo nespatriil, ale uznejte sami, že asi 26 odchycených zvířat za 36 let, které uplynuly od jejího objevení na Šumavě, není moc. Jedni tvrdí, že myšivka běhá všude, ale odmítá spolupracovat a chytat se do klasických pastí, druzí naopak praví, že je to zvíře skutečně vzácné.

Já doufám, že se mi podaří jejímu tajemství přijít na kloub, aniž bych se přitom utopil v rašeliništi nebo ve Vltavě. To bych opravdu nechtěl, rád bych totiž příští rok prohlásil, že člověk zvítězil nad myší.

ŠKOLNÍ SÍŤ

Dneska bych se vám pokusil přiblížit konkrétní síť. Tu naši. Valná většina z nás s ní má zkušenosti; tak můžu jít trochu do hloubky.

Začneme přihlášením. Po zapnutí nebo resetu počítače se po nějaké době můžete přihlásit zadáním svého uživatelského jména (login name) a TAJNÉHO hesla na náš server BIO (můžete ho najít ve vedlejší místnosti vedle laserové tiskárny). Ten zajistí všechno potřebné, aby se dalo smysluplně pracovat (nebo hrát). Počítač, co do něj tlučete svá data, je ve většině případů nekompletní. Chybí mu harddisk, na který se data ukládají. Ta místo toho musejí běhat tím tenkým černým káblíkem do serveru vedle (pokud náhodou netrápíte disketu v mechanice. Pozor, nevydrží toho moc). Tohle uspořádání má své výhody i nevýhody. Ty nové počítače s krásnými barevnými monitory a mnoha dalšími přednostmi svůj harddisk mají. Schovává se pod písmenem C: . Programy se z něj dostanou do vašeho počítače rychleji, a tak se taky líp pracuje. Platí se za to menší bezpečností proti útokům virů nebo neukázněných kolegů (často se musí odvírovávat a přeinstalovávat). S tím je taky spojená malá trvanlivost zde uložených dat.

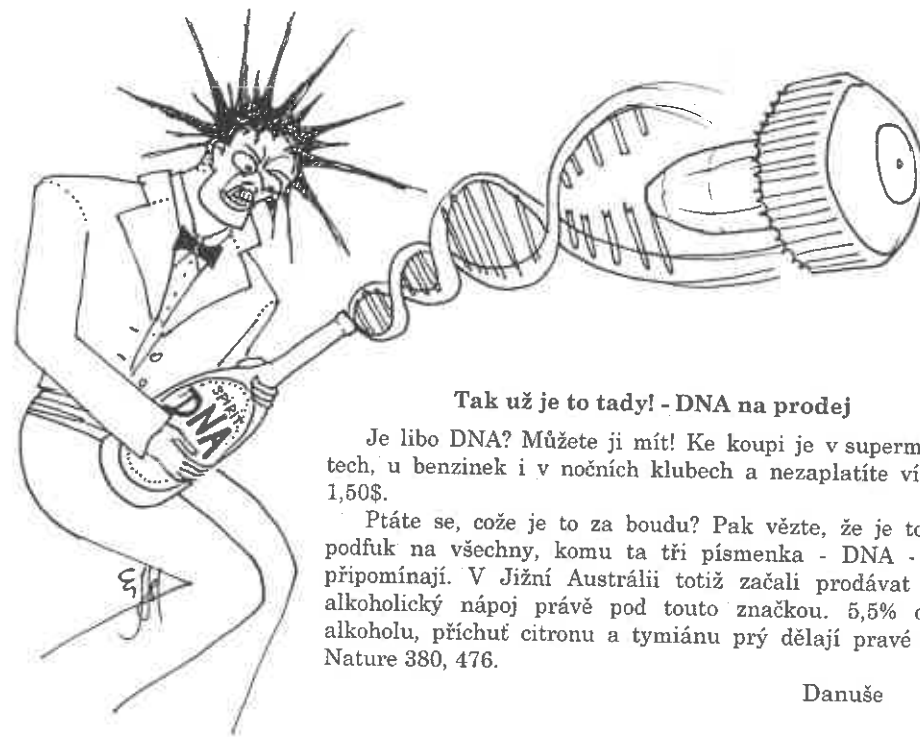
To server s jiným operačním systémem (Novell NetWare) umí zajistit líp. Navenek se tváří, že je na něm spousta disků. (F: G: H: až Y: Z:) Trochu víc nám o tom poví příkaz **map**. Ukáže obyčejně výpis všech disků, co na počítači máte. A: a B: jsou rezervovány pro disketové mechaniky, malou a velkou. C: je pro lokální harddisk a D:, E: jsou ponechané třeba pro přehrávač CD disků nebo jiné zařízení. Dál už je to zajímavější. Dá se z toho usoudit, že na serveru máme jen tři disky (BIO/SYS, BIO/TMP a BIO/UZV). Všechna písmenka disků se jen tváří jako disky, ale jsou to jen různé podadresáře těch tří hlavních disků. Zajímavý je i přístup k nim.

Novell NetWare má vypracovaný systém přístupových práv, kterým zajišťuje, aby nikdo nestrkal nos, kam nemá. Nad tím vším bdí hlavní uživatel (SUPERVISOR). Ten má přístup skoro ke všemu (ani on třeba nezná vaše heslo, může jej jen změnit). Hierarchicky nižší uživatelé (správci, běžní uživatelé) mají přístupy už omezeny natolik, aby mohli pracovat, a přitom nemohli chodit sítě vážněji ohrozit. To je většinou zajištěno odepřením zápisových a mazacích práv tam, kde stačí právo ke čtení a tedy spuštění programů. Důležitější soubory a adresáře z bezpečnostních důvodů nejsou ani vidět. Práva přístupu jsou často spojována se skupinami uživatelů. Členství ve skupině EVERYONE umožní tu nejzákladnější práci. Se skupinou WINDOWS jsou spojena čtecí práva na soubory a programy pro Windows, a tak dále. Nakonec je ještě pár přísně soukromých práv spojených s vaším jménem. Ta jsou myslím dvě: přístup do vašeho domovského adresáře (G: na disku UZV:) a adresář pro poštu, kam vám chodí všechny mejlíky (na disku SYS:).

Za zmínku stojí omezení nastavená pro uživatele na jednotlivých discích. Každý soubor je uložen podepsaný svým vlastníkem a zabírá určité místo na disku. Na disku UZV: (G:), kde jsou domovské adresáře všech studentů a zaměstnanců, máte limit 2 MB, což je něco přes jednu disketu 3,5" a pro běžnou práci by to mělo stačit. Na disku TMP: kam se ukládají dočasné soubory a instalace Windows, je limit velkorysejší - 16 MB. Problémy by vám mohly nastat snad jen kdybyste rychle po sobě vystřídali čtyři starší počítače a tudíž se pokoušeli natáhnout na různá místa téhož disku 4x5 MB programů instalace Windowsů (jděte radši rovnou na nové počítače). Nejvíce místa je k dispozici na disku SYS:, nejste tam limitováni. Ukládají se tam maily a používá ho i vlastní systém sítě. Pokud si ovšem pošlete na zkoušku třeba desetkrát nějaký pěkný, velký obrázek, čekejte v nejbližší době výzvu od SUPERVISORA, abyste svou poštu promazali. Může vám taky nastavit limit, a pak se tam už žádný další mail nevejde, a tudíž ani nepříjde. Škoda, ne? Proto si dejte pozor při přihlašování do šílených diskusních skupin, kam může chodit i 50 mailů denně. To pak třeba na chvíli odcestujete nebo onemocníte a vaše maily zahltí místo na SYStémovém disku. Pak můžete mít i docela vážné problémy.

-sl-

PS: Hláška Not enough memory nemá ŽÁDNOU souvislost s místem na disku. Nééééé!

Tak už je to tady! - DNA na prodej

Je libo DNA? Můžete ji mít! Ke koupě je v supermarketech, u benzinek i v nočních klubech a nezaplatíte víc než 1,50\$.

Ptáte se, cože je to za budou? Pak vězte, že je to čirý podfuk na všechny, komu ta tři písmenka - DNA - něco připomínají. V Jižní Austrálii totiž začali prodávat nový alkoholický nápoj právě pod touto značkou. 5,5% obsah alkoholu, příchutí citronu a tymiánu prý dělají pravé divy. Nature 380, 476.

Danuše

Bitva o vlny...

a ne ledajaké - prostě radiové. Na bitevním poli stojí proti sobě na jedné straně radioastronomové a na druhé společnost Iridium, která se snaží rozšířit trh mobilních telefonů. Kamenem úrazu jsou radiofrekvence, které sdílejí v určitém rozmezí společně. Nervozita radioastronomů je zcela pochopitelná - vysíláním signálů ze satelitů směrem k mobilním telefonům totiž dochází při sdílení společných frekvencí k interferencím, které pak činí pozorování astronomů nemožnými. Satelitní společnosti se snaží situaci vyřešit výstavbou vysílačů, které by sdílené frekvence měnily na jiné. Radioastronomové se bojí, že i toto řešení nebude příliš šťastné a objeví se další problémy. Zatím si stojí stále na svém. „...Nerušte nám naše vlny...“, říkají. Na druhé straně si až příliš dobře uvědomují, že takovému tlaku ze strany trhu budou muset čelit stále častěji. Myšlenka na kompromis je proto příliš neteší. Inu, nelze se jim divit... Nature 380, 569.

Jitka

Není virus jako virus...

...a těch počítačových kvapem přibývá. Za poslední rok jich máme zase o 23% víc. Podle S&S Software International to dnes činí kolem 7 400 a každý měsíc se můžeme těšit na 150 - 200 dalších novinek. Kdo by se však chtěl zařadit mezi tvůrce těchto bestií, podstupuje riziko, že se přidá k jistému Britovi, který byl nedávno odsouzen k 18 měsícům vězení za to, že přivedl na svět pár zákeřných polymorfních zástupců tohoto nebiologického života. Scientific American 1996:4, 22; PC World 1996:1, 10.

Danuše

Jak nalákat neutrína ?

Japonsko je země pohádkových technických možností. Proto ani nepřekvapí, že počátkem dubna Japonci spustili největší lapač neutrin na světě - Super-Kamiokande. Aby se odfiltrovalo kosmické záření, je detektor umístěn asi 1km pod zemí, v bývalém zinkovém dole v centrálním Japonsku. Je asi 10x větší než jeho předchůdce, Kamiokande, kterému se povedlo zachytit neutrína ze supernovy ve Veklém Magellanově mračnu. Lapač tvoří v podstatě jen obrovská nádrž (široká i hluboká 40m) naplněná čistou vodou a obsahující 11200 citlivých fotosenzitivních trubíc, které mají za úkol zachytit velmi slabé záření vznikající srážkami neutrin s molekulami vody. Nature 380, 476.

Jitka

Proč je dobré poslouchat popík

Výhody této činnosti (posuďte sami, zda bohubilé), jasně potvrdil experiment The Daily Telegraph laboratoře. Provedli pokus s 11000 dětmi, které rozdělili do 3 skupin: jedna poslouchala Mozartův kvintet v rádiu, druhá skupina poslouchala nějaký ten popík a třetí mluvenou řeč. Pak následovala série otázek zaměřených na prostorové vnímání, v čemž nejlépe zabodovaly děti poslouchající právě pop. Nature 380, 376.

Jitka

Už víme, proč svět není takový, jaký býval za našich mladých let?

Staříci občas mívají pocit, že jejich následovníci jsou čím dál tím horší a drzejší. Zda se jedná jen o pocit, či zda je to realita, je stále otázkou. Možnou odpovědí je výzkum, který sledoval vliv olova na chování malých chlapců. Ukázalo se, že ti, co měli zvýšený obsah olova v kostech, byli zároveň také násilnější. Trend k asociálnímu chování byl zřetelný i po odfiltrování vlivu různých inteligence, sociálního postavení a prodělaných nemocí. Scientific American 1996:4, 20.

Danuše

Až na dno - aneb povídání o nezbytnosti, omylu a náhodě. NEZBYTNOST

Jedním ze symbolů Arizony je Grand Canyon. Podle něj získala i přezdívku a nápis Grand Canyon State je i součástí poznávacích značek aut. Kdo se sem dostane, nezbytně jej musí navštívit. Je to tady takovou samozřejmostí, že hned v prvních dnech při seznamování se s lidmi následovala po úvodních otázkách o délce pobytu a specializaci obvykle rada: „A do Grand Canyonu se podívejte co nejdříve, v létě tam bude moc horko a moc lidí.“

I moje maminka věděla, že při cestě do Arizony nelze Grand Canyon vynechat. Hned, jak se dozvěděla, že s sebou beru čtrnáctiletého syna Tomáše, jsem uslyšel: „Ne abyste lezli dolu do Grand Canyonu, četla jsem, že je to nebezpečné.“ Ale zná nás oba, a tak jistě tušila, že tato rada se zařadí mezi ty marné. Já jsem znal tento „přírodní div světa“ z vyprávění, obrázků a knih a na jeho návštěvu jsem se těšil. Když jsem si však o něm četl v průvodci a poslouchal vyprávění zdejších lidí, zahlodal ve mně červíček pochybnosti: „Je to opravdu tak výjimečný útvar? Nafotit se to dá často tak, že to vypadá úžasně. Vždyť kaňonů je tu spousta, a pěkně velkých! A Colosal Cave taky nijak kolosální jeskyní nebyla, v Moravském Krasu by se zařadila někam mezi Balcarku a Býčí skálu. Ti Američané dovedou tak přehánět!“ Obraz kaňonu se v mých představách počínal měnit, viděl jsem v duchu spousty lidí, přeplněná parkoviště, vlak přijíždějící téměř k okraji, letadla přelétávající těsně nad kaňonem, stánky se suvenýry - prostě travel industry, jak to tu trefně nazývají. Od plánované cesty nás to neodradilo, nezbytnost je nezbytnost, ale do planu jsme zařadili i několik dalších zajímavých míst po cestě - pro případ zklamání. Když jsem se v laboratoři zmínil, že na velikonocce má Tomáš ve škole volno a že by to bylo asi nejvhodnější období k návštěvě Grand Canyonu, odpovědí byl sice všeobecný souhlas, ale taky poznámka: „Ke stejnému závěru jistě dospělo pár desítek tisíc dalších lidí“. Na náladě mi to nepřidalo, lidi mám sice rád, ale na výlety chodím raději do míst, kde jich je málo. Taky jsem vyslechl, že vlastně mnohem hezčí a méně lidnatý je ten severní okraj (což o to, ten druhý břeh je

vždycky lepší) a že je velká škoda, že se budeme muset spokojit s tím jižním. Bylo to z úst člověka, který nebyl ani na jednom z nich, jak jsem později zjistil.

OMYL

Následující příhoda je sice epizodní, ale mnozí mi přátelé budou tvrdit, že je pro mne typická. Věděli jsme od začátku, že 300 mil z Tucsonu do Grand Canyonu nedojedeme na kolech. Řešením byla půjčovna aut. Jedna studentka z laboratoře mi nabídla pomoc a po chvíli telefonování mi předložila tabulku s perfektním přehledem o nejbližších pěti půjčovnách. Vybíral jsem pochopitelně mezi nejlevnějšími: to jsou vlastně autobazary, které si taky přivydělávají půjčováním ojetin. Autobusem jsem tam dojel a slečna za přepážkou se mě ptala, zda by mi vyhovoval ten červený Ford Escort ve druhé řadě. Přitakal jsem, vyplnil příslušné papíry a sháněl jsem se po klíčích. Prý jsou v zapalování. Tak jsem nastartoval a odjel. Hned po příjezdu domů

mi Tomáš sdělil: „Tati, to není Ford, ale Chevrolet“. Nevěnoval jsem tomu moc pozornost, jen jsem si pomyslel, že aspoň ta slečna z půjčovny by auta mohla rozpoznat, když se tím živí. Když jsem po návratu auto vracel, přivítali mě otázkou: „Jak se vám líbilo v Grand Canyonu?“ Zarazilo mě, jak to vědí, já jsem je o účelu půjčení neinformoval. Následující sdělení to vysvětlilo: „Vzal sis jiné auto, toto patří zákazníkovi, který si jej sem dal umýt, opravit a odhadnout cenu.“ Došlo mi, že mě sháněli telefonem v laboratoři a tam jim sdělili, kde nás mají (nebo spíš nemají) hledat. Nevím, komu se více ulevilo, zda mně, že z toho žádné problémy nebyly, nebo jim, že jsme dojeli bez větších potíží: podle roku výroby předpokládali, že na delší cestě by auto mohlo mít poruchy a problémy. Kromě maličkostí naštěstí nebyly žádné. Tušil jsem, s jakým veselím mě přivítají v laboratoři - smáli se, že sice rozeznám chřestýše od korálovce a opuncii od *echinocereusu*, Forda od Chevroleta však ne. To jsme se však dostali až na konec, zatímco to nejzajímavější bylo uprostřed. Doslova.

NÁHODA

Vyrazíme v „ukradeném“ autě a po cestě plánujeme, kde přespíme. Vypadá to na jeden z několika kempů v Oak Creek kaňonu, je tam říčka s možností koupání. Ale nepravděpodobná náhoda nám plány mění: prší. Jižní Arizona má podle průvodců 350 slunečných dní do roka, my už máme za měsíc a půl z kvóty těch deštivých tři čtvrtiny vybrané. A právě lijáky mají přijít tak v srpnu a září. Tento déšť není sice nijak vydatný, ale komu by se chtělo stavět stan v mokru. Pokračujeme přes Flagstaff na San Francisco Peaks (nejvyšší bod Arizony) ty jsou krásně zasněžené, nedávno se na nich lyžovalo - příjemná změna proti vedrům v Tucsonu. Je to krásné, ale na zimní táboření vybavení nejsme. Fotíme nádherný západ slunce a pokračujeme sice na sever, ale dolů, v naději, že níže bude tepleji. Popohání mě i vědomí, že nebudu v suchu: na jednom hrbolu ve Flagstaffu se prorazila jedna plastiková láhev a galon vody mi vsákl do příkrývky. Dostáváme se až do těsné blízkosti národního parku, kolem silnice se objevují siluety velkých jalovců, a tak při spatření „lesní“ cesty, nezavřené jako obvykle na závoru, odbočují, mezi dva jalovce ukrýváme auto a za dalším stavíme stan. Tušíme, že moc dlouho spát nebudeme, i když noc je krásná: den po úplňku, v dálce vyjí kojoti a za stanem houká sova.

Ráno nás nebudí žádné zvíře, ale zima. Balíme stan, oškrabujeme ze skel jinovatku a vyrážíme. Před čtvrtou vjíždíme do parku, nikde ani živáčka, jen přes cestu nám přebíhá liška šedá. Za chvíli mi Tomáš říká: „Tati, zastav, už jsme tady.“ A opravdu, jsme u jedné z vyhlídek. Měsícem ozářené skály, dojem z obrovského prostoru, naprosté ticho, jen

tam zespodu, z černých hlubin něco hučí: je to řeka, nebo vítr? Viditelnost je nádherná, měsíc je ještě vysoko, bledým světlem ozařuje útesy a překrásné borovice (*Pinus ponderosa*, ta s velmi dlouhými jehlicemi), zřetelně vidíme i protější severní okraj, v těchto místech vzdálený asi 15 km (šířka kaňonu se pohybuje od 1,5 km do 27 km), ale tam úplně dolu přece jen kvůli členitým skalám nedosvitne: tam je černá propast (z průvodce víme, že téměř 1500 m hluboká). Chvilí se kocháme a pak pokračujeme na

východ k začátku South Kaibab Trailu, odstavujeme auto na téměř prázdné parkoviště a balíme si batohy na jeden den. U vstupu do kaňonu je několik varovných cedulí. JAK SE CHO VAT PŘI SETKÁNÍ S PUMOU (stát klidně, neutíkat, mávat rukama, křičet, házet po ní předměty, přesvědčit ji, že nejsi kořist, kdyby to však nepomohlo, tak se raději vzdáti), NEKRMTÉ ZVÍRATA (ztrácejí útekové instinkty a došlo už ke smrtelným zraněním nejen od medvědů, ale i od jelenců, ale nekrmte ani veverka, ty zas přenášejí mor, vzteklinu, Hanta a jiné viry a potvory...), NA TOMTO TRAILU NENÍ VODA (vezměte si s sebou galon na osobu na míli a půl), POUŽÍVEJTE LEDOVCOVÉ MAČKY a podobně. Nám je určena jedna zvláště krásná tabulka: VAROVÁNÍ (Nepokoušejte se během jednoho dne dojít, na dno kaňonu a zpátky. Každoročně několik lidí onemocní i umírá z vyčerpání!) to vše v angličtině, francouzštině, němčině a japonštině, doplněno výstižným obrázkem úplně vyčerpaného turistu. Neodrazuje nás to: utěšujeme se, že si vlastně den nastavujeme, ještě není ani půl páté. Zpočátku nejistě začínáme sestupovat dolů. Nikde nikdo, jen my a kaňon. Hluk, který slyšíme, způsobili jelenci: asi se diví, co tam děláme tak brzo a proč na ně svítíme baterkou, místo abychom jim i přes zákaz nějaký ten pamlsk nabídli. My se raději pokoušíme fotit Měsíc nad skalami a svítíme si baterkou na další cedule, které tentokrát nevarují, ale velmi instruktivně informují o geologickém složení jednotlivých vrstev. Opravdu, sestupujeme vlastně do geologické minulosti Země - každá vrstva, dlouhé období. Permské moře zanechalo šedivé vápence, pod nimi jsou pískovce z období, kdy tu byla poušť, pak přijdou červené železem zbarvené usazeniny staršího permu, podle zbytku bahenních rostlin vytvořené v močálech, pak devonské vápence se schránkami hlavonožců a plžů, ještě starší vápence silurské a ordovické s trilobity a pískovce z kambria. Pod nimi jsou starohorní usazeniny se zbytky řas, ty se však už prolínají s vyvřelinou, tady nazývanou zoroaster granit - podle velikosti zrn jde spíše o pegmatit. A místy je to přelito lávou: sopky z geologického hlediska vlastně zcela nedávno několikrát kaňon lávou doslova přehradily a přinutily Colorado, aby si cestu prorazilo znovu. My jsme však ještě stále v období permu a na východě spatřujeme září, která věští blízké svítání. Ptáci to vítají zpěvem a ty nejvyšší skály, většinou stejně červené, dostávají na východní straně červánkový nádech. Najednou slyšíme další zvuky a čtyři serpenty nad námi spatřujeme jezdců na mule a dalších šest naložených mul za ním. Chceme sejít z cesty a nechat je přejít, sami nepozorováni: co kdyby zaměstnanci parku přece jen vadilo, že jsme tu tak brzo. Podceňujeme však rychlost mul, které se v důvěrně známém terénu pohybují velmi jistě, a tak za chvíli je máme za sebou. Jezdec na chvíli sesedá, zdraví obvyklým:

„Good morning, how are you doing today?“ a pochopitelně nečekaje na odpověď mizí i s mulami za jednou z hran, nazvanou cedrová (asi podle jalovců, kterými je porostlá). Muly před námi jistě vyplaší případné chřestýše na stezce, nevím, jestli mám být rád nebo litovat (v Grand Canyonu žije endemický druh chřestýše, kterého bych rád přece jen viděl). Podle altánku zjišťujeme, že jsme na místě míli a půl vzdáleném od okraje, které je v průvodcích doporučováno jako cíl jednodenního výletu. Vždyť den ještě nezačal! Zvuky podkov se vzdálily a my opět sami pokračujeme v ostrých serpentinách dolů. Sluníčko se nad útesem objevilo tak rychle, že jsme to ani nestačili vyfotit. Fotíme tedy rozkvetlé kaktusy a zejména obzory. Pod námi je relativně šikmé patro porostlé pouštní květenou s nápadnými yucami. My se nad ním nasnídáme a spěcháme k jeho hraně, zvědaví, zda už konečně spatříme Colorado. Je tam! Vidíme z něj sice zatím jen kousíček nazelenalé vody, ale je nám v té chvíli jasné, že nám již nic nezabrání v tom, abychom si v něm aspoň smočili nohy. Na každém z pater pak vidíme větší kousek řeky, zato na okraj kaňonu už nedohlédneme: překrývají ho jiné útesy, které bychom mohli při cestě nahoru naivně za okraj považovat. Předbíhají nás 3 lidé: jeden osamělý „běžec“, který se nás jen letmo zeptá, jdeme-li nahoru nebo dolů (pohledem to nepozná, my se zrovna kocháme) a dvojice místních turistů, asi taky otec se synem. Teprve v posledním patře, trefně nazývaným hrdlo kaňonu, potkáváme turisty, kteří na dně kaňonu přenocovali a vracejí se dnes nahoru. Není jich mnoho: počet míst je omezený a na povolení k přenocování dole v kaňonu se čeká 4 - 7 měsíců a někdy prý i déle než rok.

Tři skupinky těch zámožnějších vyjíždějí na mulách. Prý je to velmi bezpečné, já jim přesto nezavídím: nevychutnal bych tu okolní krásu. Protože prostřední skupina mul přijíždí k visutému mostu, spěcháme přes něj, abychom se s nimi nepotkali uprostřed. Je 9 hodin a my jsme u řeky. A u jaké! Vidíme z ní kousek a i ten je velmi členitý: od velkých balvanů s bystrinou až po relativně klidné místo s písčnou pláží, přímo vyzývající ke koupeli. Jdeme si vychutnat to očekávané smočení nohou, ale když zjišťujeme, že voda není zdaleka tak studená, jak by se dalo předpokládat (ve Skalistých horách tají sněhy) svlékáme se (jsme už zase sami) a jdeme si zaplavat. Náhle! Voda je velmi čistá, s modrozeleným zbarvením: kdyby španělští dobyvatelé přišli dnes, dali by jí jiné jméno. Ale dovedeme si zbarvit, že po pořádném lijáku se zbarvuje do červena (Červená řeka - Rio Colorado): červený prach pokrýval

před chvílkou i nás. Rácháme se v proudu a pak jdeme nasbírat kameny: Tomáš slíbil bratřancovi „nějaký pěkný šutr z Ameriky“ a ten ze dna kaňonu bude mít zvláštní cenu. A je z čeho vybírat: po tisíciletí z obou svahů kaňonu různé kameny padají, Colorado je sice při záplavách vykutálí ven, ale další je nahrazují. Proud má opravdu sílu, řeka není příliš široká, ale je hluboká a rychlá. Zdá se až neuvěřitelné, že kdysi tekla opačným směrem do Rio Grande a do Mexického zálivu. Mohutné vrásnění obrátilo její tok a způsobilo vznik tohoto jedinečného útvaru. Nemiluji příliš takové ty řeči, jak si člověk tváří tvář k takovýmto mohutným silám uvědomuje svou nicotnost, ale tady jsou podobné myšlenky na místě. Zatímco jsme se zabrali do vybírání těch nejkrásnějších kamenů, k pláži přistávají 4 nafukovací čluny. Tedy, řeknu vám, raftování na Coloradu musí být zážitek. Vždyť Grand Canyonem se projíždí přes 300 km

a dá se tušit, že ostatní místa, na kterých se přistává, budou přinejmenším stejně tak zajímavá. Zdravíme se s plavci, balíme a jdeme si prohlédnout zbytky staveb, které zbyly po Indiánech Anasazi, kteří kaňon po několika staletí obývali. Teď na sutinách krásně kvetou opuncie druhu, tady nazývaném „Bobří ocas“. Pokračujeme po proudu k místu, kde se kaňon rozšiřuje a kde přichází North Kaibab Trail. Tam je taky Phantom Ranch, místo, kde se dá nocovat, případně kam je možno dojet na mule. Zelená se to tam topoly a teče tam pitná voda: filtrovaná. Zároveň čteme další ceduli, že nemáme pít neupravenou vodu z řeky ani z přítoku. Jak se později dozvídám, je to výsledek parazitologického průzkumu: po několika případech průjmu u turistů (tady v USA hrozná nemoc) byla zorganizována parazitologicko - mikrobiologická expedice, odborníci z University of Arizona projeli na člunech celý kaňon a odebírali vzorky vody. Našli cysty giardií a oocysty kryptosporidií - podezřelým zdrojem jsou zejména bobří, kteří Colorado i některé přítoky obývají. Lidí ne: pro ty tu jsou zbudovány záchody, poslední výkřik výzkumu, jak informuje další cedule - bez chemikálií a vody. Zdá se, že po spirále už zase dospěli k suchým latrinám. O lidské „zbytky“ je tedy postaráno, vzniklý kompost využívají na tábořišti k pěstování topolů kvůli stínu, ale chvíli mi vrtá hlavou, nejsou-li pro zdejší přírodu nebezpečím kobližky od mul - nezvyšují příliš eutrofii? Pak si uvědomím, že těžko: vyschnou a jsou rozfoukány na prach, jen minimum je spláchnuto do vody. Hrdlo kaňonu má minimální srážky: při letních lijácích je uvnitř takové horko, že většina srážkové vody se vypaří dříve, než dopadne na dno. V zimě je rozdíl mezi okraji a dnem ve srážkách ještě větší, třetina srážek oproti jižnímu a šedesátina oproti severnímu okraji. Zatímco jižní i severní okraj bývají pokryty vydatnou sněhovou pokrývkou (na severním okraji se i jezdí na běžkách), na dno kaňonu díky turbulencím i vypařování dopadne jen sem tam nějaká vločka. Počasí tady bývá vůbec dost extrémní, nejvýraznější je střídání teploty. V chladných nocích nateče do kaňonu studený vzduch, ale během dne, kdy se sluneční paprsky odrážejí od skalních stěn, bývá kaňon přirovnáván k peci. Potkáváme se s dalšími „hikery“ (podle

Tomášovy etymologie je to odvozeno od obligátního „Hi!“), kteří přenocovali a budou se dnes vracet, buď South Kaibab trailem nebo západněji, delším, ale mnohem méně strmým Bright Angel trailem. Připojujeme se k těm druhým, brzy je však necháváme za sebou: my jsme nalahko, oni nesou stan, spacák, karimatku a jistě i ukázněně předepsané množství vody. My máme vody taky dost, začíná být horko a tak vydatně pijeme: v půlce cesty nahoru zase voda bude. Několikrát se nám už zdá, že cesta odbočuje, ale vždy se vrací zpátky dolů k řece. Opravdu nahoru začne stoupat až údolím potoka, který do ní přitéká a vytvořil si svůj menší kaňon. Díky němu má zpáteční cesta úplně jiný ráz. Chvillemi by se dalo zapomenout, že jsme dole v kaňonu: vypadá to jak někde v horách, při výstupu do sedla. Však taky vlastně stoupáme do dvoutisícové výšky, i když tam už bude planina. Je jaro, můjme rozkvétající rostliny, zahlédneme občas kolibříka, který se ozývá typickým vrzáním. Ve výšce krouží krkavci, asi čekají na ty vyčerpané turisty. Připomíná nám to, že se máme vydatně napít a ve stínu u potoka i poobědváme. Kde je potok mírný, jsou břehy zarostlé vrbami - to nám připomíná, že jsou velikonoce. Ale těch pár proutků si uřízneme až budeme venku z národního parku. Tam, kde má potok rychlý spád, je jeho dno a celá skála široko kolem něho dohledka vyleštěná. Když taje nebo prší, strhává voda kameny a ty skálu neustále brousí.

Kaňon potoka se najednou úplně rozšiřuje a my se dostáváme k Indiánským Zahradám. To je místo, kde měli Indiáni Anasazi pole, na kterých pěstovali kukuřici, fazole a tykve. Andělský trail - stezka, po které jdeme, je vlastně památka po nich. Chodili po ní obdělávat svá políčka a čerpat vodu. Před španělskými dobyvateli se jim podařilo své stezky ještě utajit, až američtí kovkopové je pak našli a rozšířili. Nyní je na Indiánských Zahradách místo, kde se dá tábořit (opět přísně omezený počet lidí, povolení předem!), načerpat voda a dá se tu dojít i na vyhlídku, odkud je vidět hluboko dolů na Colorado. Tady je cíl naprosté většiny lidí, kteří se na jeden den dolů do kaňonu vydají: od této chvíle už lidí přibývá, příslušníci nejrůznějších národů si to šlapou oběma směry a kromě turistů jsou tam i sváteční hikeři, kteří sestoupili v sandálech, zkouší hlasitým voláním ozvěnu (ta je v členitých skalách opravdu dokonalá, ale...) a pokřikují na své známé přes 3 - 4 serpentiny. Nám už náladu pokazit nemohou, my jsme si už kaňon vychutnali prázdný. Raději si všimáme nádherných keřů pokrytých fialovými květy: je to *Celtis* (česky snad ledviník?), u nás se pěstuje v parcích. Procházíme vlastně čtyřmi rostlinnými formacemi: dolnosonorskou, hornosonorskou, přechodnou a kanadskou. Pochopitelně, v závislosti na rostlinném pokryvu se mění i živočišné. Jak vstupujeme do kanadské zóny s jehličnatými stromy, zpestřují nám cestu veverka, které se pletou pod nohama a opravdu žebrají o potravu. Jde o druh *Sciurus aberti*, původně rozšířený na více místech Středozápadu, dnes však žijící snad už jen na jižním břehu Grand Canyonu. Na protějším severním okraji žije *Sciurus kaibabensis*, lišící se nápadně bíle zbarveným ocasem. Jde taky o endemický druh, který se vyvinul z populace Abertových veverek, které se dostaly na severní břeh někdy v pleistocénu. V každé serpentíně stojí za to se ohlédnout, nutí nás to i plýtvat filmem - zde již zjišťujeme, že panoráma zachycené z různých výšek se liší jen nepatrně. Potkáváme znovu ty varovné cedule, u té se zcela vyčerpaným turistou se Tomáš nechává fotografovat - podařilo se mu vystrouhnout opravdu vyčerpaný výraz. O půl páté vylézáme na okraj: trvalo nám to volným tempem 12 hodin. Jednoduchým výpočtem

zjišťujeme, že v tomto ideálním počasí by se to dalo stihnout i „normálně“ - třeba od sedmi do sedmi, souhra náhod, díky níž jsme vyrazili tak brzo, nám však celou cestu velmi zpříjemnila a zážitky znásobila. Nahoře na nás přece jen padá únava, nechce se nám šlapat necelých 10 km po silnici k autu. Řešíme to stopováním po cestě - za chvíli nás nakládá jeden z rangerů, zaměstnanců parku. Hovoříme samozřejmě o kaňonu, ranger chválí dnešní den a dodává, že za dvacet let, které tam pracuje, nezažil v kaňonu dva stejné dny. Věřím mu to bez výhrad. Nasedáme do našeho kradeného auta a do setmění ještě provozujeme turistiku po americku. Objíždíme jednotlivé vyhlídky, nakukujeme do kaňonu, občas spatřujeme z výšky i místa, kde jsme šlapali a z některých vyhlídek zahlédneme i řeku. Západ slunce nás zastihne na východním okraji parku, na místě nazvaném Pouštní vyhlídka. Na východě už začíná poušť... Při pozorování zapadajícího slunce zbývá chvilinka k zamyšlení. Musím dát za pravdu spisovateli Johnu L. Stoddardovi, který napsal, že zažít svítání na okraji kaňonu (on to napsal krásněji, „přijímat první pozdravy boha Dne“) je zážitek, který kompenzuje dlouhé roky obyčejného a jednotvárného života.

Nakonec ještě jedno krátké odbočení. Když jsem obdržel pozvání sem do Arizony, z papíru jsem vyčetl, že tu budu ve funkci „mentor“. Jedna má kolegyně sáhla po výkladovém slovníku a našla význam „moudrý rádce“. Moc jsme se tomu tehdy nasmáli, ale nyní tím ospravedlním svou radu, kterou chci na konec tohoto nesourodého povídání přidat: „Až se dostaneš ke svému Grand Canyonu, nezůstávej na okraji. Sestup až na dno k řece, stojí to zato.“

Oleg Ditrich

Pohádka s matematickým podtextem

Bylo nebylo. Na jednom definičním oboru byl definován mocný logaritmus, který měl za dceru krásnou funkci. Sinus x, jak se jeho dcera jmenovala, byla skutečně nádherná. Její ladná křivka byla zvýrazněna absolutní hodnotou, kterou si ráda oblékala, půvab jí dodávala i velká frekvence a krásná amplituda na sympaticky souměrném oboru hodnot. Při úsměvu roztomile špulila periodu a nevalil ani její mírný cosinovitý předkus. Funkce na celém definičním oboru žily spokojeně a mocný logaritmus všechny uznávaly jako svého pána a vládce. Ale jednoho dne se blízko logaritmického pravitka, kde král sídlil, usadila hrozná derivace. Terorizovala pravé i levé okolí a derivovala vše, co jí přišlo do cesty, až všude kolem ležely jen samé nuly. Jednou vzkázala králi: „Za týden zderivuji tvoji dceru“. I bylo mnoho smutku v prstencovém okolí, až král rozhodl: „Sinusoidu a půl definičního oboru dostane ten, kdo nás zbaví té hrozná derivace.“ Zpočátku se hlásilo mnoho funkcí, které se chtěly s nepřítelem utkat. Ale dny ubíhaly, a po derivaci vždy zůstávaly jen nuly. Statečně složené funkce metaly po derivaci své parametry, kvadratické funkce chtěly v boji využít parabolický tvar svých grafů, ale všichni podlehli. S úspěchem se nesetkal ani exponenciální rytíř, který se sice domníval, že je pro derivaci neporazitelný, ale ta jej chladnokrevně zderivovala při základu y. O nabídce krále se dozvěděl i šlechtic Arcus von Sinus. Byl moudřejší než všichni ostatní, a proto se nevydal do boje přímo, ale nejdříve vyhledal starý moudrý integrál, který měl v boji s derivacemi velké zkušenosti. „Dobře jsi udělal, že jsi za mnou přišel,“ řekl mu integrál. „Dám ti tři dary, které ti v boji pomohou. První je exponenciální štít. Je tvořen složenými exponenciálními funkcemi s různými proměnnými, a proto je velmi těžké jej zderivovat. Můj druhý dar je tento integrační meč. Je to jediná zbraň, která je schopná derivaci porazit. Třetím darem je tento cyklometrický amulet. Bude ti stále připomínat, abys při integraci nikdy nezapomněl přičíst konstantu. A teď jdi a determinant tě provázej.“ A přišel den, kdy měla být zderivována krásná princezna Sin x. Doprovázena lehkými lineárními funkcemi kráčela princezna k doupěti strašlivé derivace. V tom se přiřítíl Arcus von Sinus na ohnivě limitě a zvolal: „Nic se neboj krásná Pann...(?)...funkce. Jsem tu, abych tě zachránil!“ a pobídl svou limitu ke cvalu. V tom už vylézá derivace ze svého doupěte. Zahlédla bojovníka a vrhá se na něj. Arcus však nečeká a útočí svým integračním mečem, exponenciálním štítem kryje každý pokus o derivaci. Všude kolem odletují zkrvavené parciální zlomky a po zemi se bezvládně povalují vnitřní funkce. Konečně se i derivace sesunula na zem. „A je to.“, zaradoval se von Sinus. V tom se mu ale v exponenciálním štítu zjevil starý moudrý integrál se zrzavým plnovousem: „Moment princí. Druhá derivace ti nic neříká?“, A skutečně. Z doupěte už leze druhá derivace a sápe se na rytíře. A zase boj, zase zlomky a elementární funkce všude kolem. Ale nakonec byl princ i s druhou derivací hotov. Pak nahlédl do skript. „Ne, třetí derivace už skutečně neexistuje.“, oddechl si. A už se k němu ženou šťastné funkce a oslavují vítězství nad derivací. I starý mocný logaritmus přišel a děkoval. Pak se zeptal Arcuse, jak se s ním vyrovná. „Jsem chrabřejší předpis a šlechtic Arcus von Sinus. Dejte mi svoji dceru, krásnou Sin x a budu spokojen.“ Dostal tedy princeznu a měli spolu krásnou konstantu. A jestli nezemřeli, konvergují dodnes..

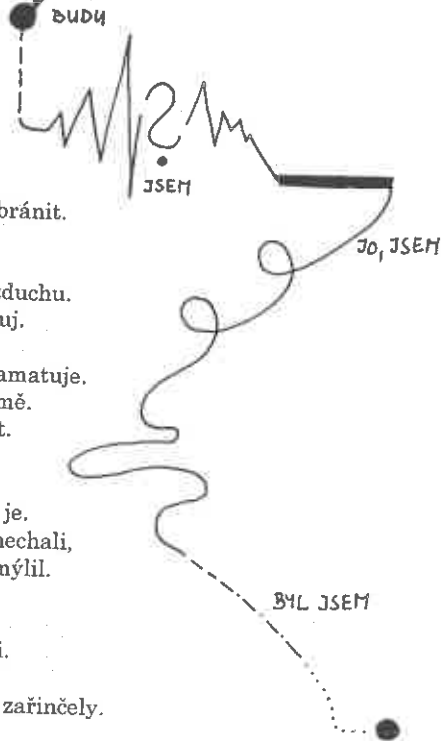

Abys i ty

ROMAN HOBZA

Na svět přišel, nahý celý byl.
 Neměl nic, ani přání - bez žádosti, usmířený.
 Rána do zad. Co se děje? Vzdej se svého omylu.
 Nadechni se! Stalo se a musel's znovu.
 Poprvé ti pomohli a náhle zraky odvrací.
 Rychle to a rychle ono. Uložte ho, hlídejte ho!
 Nakrmte ho, umyjte ho, očkujte ho! Děkuji, děkuji.
 Neděkuj. Jsi náš dlužník. Plať. Do armády, vlast jdi bránit.
 S tím nemůžu souhlasit. Nemáš právo souhlasit.
 Chtěl bych se tedy od vás odhlásit. Cha. Pozdě.
 To jsi měl říct dřív, než poprvé jsi ochutnal doušek vzduchu.
 Našeho vzduchu. Už od té doby nám dlužíš. Tak pracuj.
 Nechce se mi, chci se dívat. On se chce jen dívat.
 Je to blázen. Zavřete ho, mordujte ho, však on se vzpomene.
 Prosím ne, já vám nechtěl nic vzít, věřte mi a pusťte mě.
 Zařad' se a jsi volný. Nasaď si své okovy a můžeš létat.
 Vždyť to nejde. To je nesmysl. Dejte mu ránu. Neeeee!
 Dejte druhou. Neeeee! Bolest, hlad, chudoba, posměch.
 Kolik ran ještě. Neeeee, ne! Chci, chci vaše křídla, chci je.
 Věřím věřím, věřím vám. Děkuji, že jste mě v tom nenechali,
 když jsem byl na pochybách. Ano, moc, moc jsem se zmýlil.
 Dodatek: A tak dlouho ještě žil a okovy již zrezivěly
 a už nešel, už ho nesli a pak naposled ho zasypali.
 Nevěděli. Zaplakali. Nevěděli. Sbohem dali. Nelitovali.
 Jen ztratili toho, komu moc dlužili. To nebylo pěkné.
 Odcházel. A zvony zněly. Ne, to jen v chůzi okovy jim zařinčely.

Zde je počátek

A to je všechno

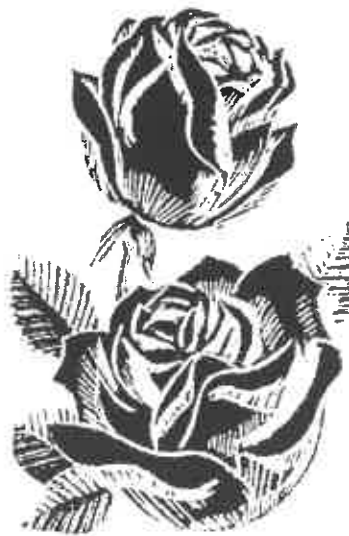
Kvůli mně...

Tys mi přinesl kytku,
 prej k narozeninám, to se dává,
 byla krásná, tři rudý růže,
 chtěls mi udělat radost,
 zmýlil ses, to se stává.

Já měla radost jenom z toho,
 že si na mě někdo vzpomněl,
 že se na mě někdo usmíval,
 ale s těma kytkami jsi mi i utrpení dal.

Když jsem se na ně večer dívala
 a ony neúprosně vadly,
 bylo mi děsně líto,
 že padly
 kvůli mně.

(Martinovi, on ví proč)

O poslední sněhové vločce

Mezi lesními tvory se vyprávějí různé příběhy. Některé z nich se chvějí ve vlhkém nočním tichu pod letními hvězdami, jiné se proplétají mezi zkroutenými větvemi starých křovisek na okraji močálu a další si šeptá podzemní drobotina. A jsou i příběhy, temnější než noční prach, které nikdo nikomu nevypráví, jenom se zdávají v neklidných snech, a s úsvitem jsou zapomenuty. Mezi takové náleží i vyprávění o poslední sněhové vločce.

Pod velkými zlatými buky v rozlehlém hvozdu žili medvědi. Bylo jich jen pár a s okolními tvory vycházeli v dobrém. Pokojně plenili dutiny divokých včel, v divokém potoce lovili štíhlé ryby a pečlivě si plnili břicha množstvím různobarevných lesních plodů. Když přišla zima, uléhali do hlubokých jeskyň z tmavého kamene a tam snili o Slunci a ptačích písničkách až do jara.

Mezi nimi byl jeden, jehož srdce bylo černé. Nedokázal přívětivě mhouřit oči ve sluneční záři a nekoupal se v májových deštících pod duhovou klenbou. Mlčky bloumal po lesích, narážel do stromů, do kamenů i do ostatních medvědů a všechny jedním dechem temně proklínal. Nebyl nijak zvlášť starý, ani hloupý, zuby měl zdravé, jeho srst se černě jiskřila a na tlapách štíhlé ryby a jistě, ale oči mu vyhasle lemovaly obličej jako dvě morové rány.

Každý, kdo ho potkal, cítil zvláštní neklid a hleděl být co nejdříve někde úplně jinde. Medvědi o něm nikdy nemluvili, a když se k nim blížil, ustávali v hovoru a mlčky a ponuře ho sledovali, dokud zase nezmizel mezi stromy. Nepřemýšleli o něm, jako o někom, kdo by k nim patřil, ale nechovali vůči němu zášť. Tak plynul čas a listí padalo a opět vyrůstalo.

Jednou okolo poledne na sklonku podzimu zabil malé medvíďe. Šlo po lesní stezce a když vidělo mohutný huňatý hřbet, chtělo vyprávět nějakou veselou příhodu, aby se mu po jeho prvním létu neusínalo tak smutně. Svůj omyl zjistilo příliš pozdě, až potom, co zatahalo toho velkého medvěda před sebou za srst na zádech. Medvěd s temným srdcem ho rozprostřel po velké části stezky.

Medvědice k večeru našla své medvíďe a dlouho se na něj bez hnutí dívala. Pak si pozorně prohlédla velké medvědí stopy, otočila se a odešla. Té noci se všichni medvědi kromě jednoho sešli okolo velkého ohně na mýtině uprostřed kruhu obrovských starých buků. Matka medvíďete vyprávěla ostatním medvědům, co viděla na lesní stezce. Potom bylo ticho a když zapadl Měsíc, medvědi hlubokými hlasy prokleli toho, který tu s nimi nebyl. Všichni jednomyslně vyřkli ortel, aby poslední sněhová vločka nadcházející zimy ukončila běh jeho žití.

Černý medvěd seděl na vrcholu rozložitého buku a do uší se mu drala drsná slova kletby. Když oheň zvolna vyhasínal, slezl dolů a jako stín se rozplynul ve tmě.

Na spadane zlaté listí se snášela zima. Všichni usnuli, nebo odletěli pryč a jenom jeden medvěd zanechával velké stopy v hlubokém, kyprém sněhu. Toho roku byla zima velice krutá. Studánky, padlé kmeny stromů i bujné křoví se pokryly ledem. Všechno úpělo a skrývalo pod hrozným mrazem. Osamělý medvěd v bílém tichu sedával na březích zamrzlých tůní, pomalu se kýval ze strany na stranu a táhle kvílel. Jindy ležel celé dny ve sněhových závějích a zpoza zledovatělých víček se díval na pochmurné nebe. Jeho černé srdce bylo sice zkažené, ale taky pevné a on stále žil. Jaro nepřicházelo. Zvířata ve svých děrách a doupatech začala umírat. Některá z nich se probouzela vysílením a vylézala ven, kde si bílý sníh bral jejich duši. Medvěd je při svém mátožném bloumání nacházel zmrzlá na kámen s překvapeným výrazem ve tvářích. Pak začaly umírat stromy a řítily se k zemi pod spoustami těžkého sněhu.

Nakonec umírali i medvědi. Když ten, kterého prokleli, našel matku ubitého medvíďete schoulenou u východu z její jeskyně a studenější než led, zůstal nehybně u jejího těla sedět tři dny a tři noci. Potom odešel skrz mrtvý les na jednu lesní cestu, kde ještě na kmenech stromů byly trochu patrné zbytky zčernalé krve. Postavil se na zadní nohy a rozhodl se, že zemře. Jeho tělo se svalilo na cestu. Na čenichu mu roztávala sněhová vločka a kus od jeho hlavy rozkvétala nesmělá sněženka.

Rabbit

Kuchařka

Milí čtenáři,

opásejte se zástěrami a hurá do světa kulinářských pochoutek. Tentokrát budete potřebovat více odvahy, než kdy dřív, a tak odhodte všechny předsudky, které by Vám v tom snad mohly bránit. Přichystaly jsme pro Vás recepty pro neskutečně příjemný den strávený požíváním vybraných jídel. Po zkušenostech z jedné nejmenované exkurze na Krivoklát se mnohým z nás zhroutily pevně vžitá a výchovou utužovaná představy, mj. i o takových maličkostech, jako je skladba jídel během dne. Zcela jistě i Vám už mnohdy přišla fádni a nudná trojkombinace snídaně-oběd-večeře, občas zpestřovaná svačinami. Proč to tedy nezkusit jinak, lépe a určitě i radostněji? Tak prosím:

branč (bystřejší vycítí složeninu slov breakfast and lunch) - v podstatě velmi vhodný začátek nového dne, nutným předpokladem je probuzení v pozdních dopoledních hodinách, a tak se obvyklá snídaně posunuje logicky směrem k obědu. Nabízíme:

→ *chleba s máslem, marmeládou a plátky sýra*

oběd (klasika)

→ 1. chod: *Arabská rýže*: obvyklým způsobem uvaříme rýži a zvláště špenát, nakonec dobře promícháme

2. chod: *salát* - nakrájené zeli, mrkev a česnek posolíme a dle vlastních chutí okořeníme, zvláště příhodná je balzamína (hodí se ale stejně jakékoliv jiné salátové koření)

3. chod: *zákusek* - bílý jogurt dobře promícháme s jakoukoliv marmeládou, nejlépe takovou, která je Vašemu srdci nejbližší (jemnější chuti dosáhnete, když promíchanou směs necháte chvíli ustát v ledničce)

obědočina - lehké jídlo po dobrém a výživném obědě, něco jemného a veskrze delikátního pro zažívání

→ *Pečená zmrzlina* - upečeme piškotové těsto v dortové formě, na něj navrstvíme zmrzlinu a zalijeme sněhem z dobře ušlehaných bílků. Okamžitě dáme zapéct do předem prudce rozpálené trouby. V okamžiku, kdy bílky ztuhnou, vyndáváme a servírujeme.

svačeře - pozor, velmi snadno se dá zaměnit za obědočinu, ale to by byla chyba přímo školácká! Svačeři vychutnáváme v čase pokročilého odpoledne po obědočině, kdy ještě nepřišel čas již toužebně (ne-li hladově) očekávané večeře. Proto jen něco lehkého, co podpoří trávení a probudí hlad

→ *ovoce* - jakékoliv ovoce máte po ruce, nakrájejte jej na kousky a nechte chvíli uležet v ledničce (jen dobu, po kterou vydržíte se na to hladově nevrhnout); samozřejmě se nevylučuje přikapat několik kapek čiré, či zakalené tekutiny, hořlavé a lehčí než voda (není to návod na flambování, ale pouze pro zvýraznění chuti)

večeře (klasika)

→ *Špagety a la Pyreos* - uvaříme špagety; na pánvičce osmahneme na oleji z rybiček cibulku, přidáme rybičky a chvíli společně opékáme, na to přidáme kečup, libé koření a dobře promícháme. K špagetám chutná tato směs přímo skvěle.

noční požírk - den krásně začal, pokračoval v pomalém, leč velmi kalorickém tempu, a tak je záhodno jej příhodně ukončit

→ *Noční laskomina* - na trošce oleje opražíme vločky, přidáme jablka (vsají mastnotu a zjemní chuť), rozinky a dál to nechávám již na Vašich, určitě originálních nápadech.

Přeji Vám dobrou noc a co nejvybranější sny s vizemi prohnutých stolů a bujarých hodovníků a taktéž*dobrou chuť*.

Syslík

CONFIDENTIAL

Zdravím všechny, kteří mi zůstali věrní.

Měsíc se sešel s měsícem a máme tu květen. Šílení s bakalářskými pracema vrcholí, magisterský už jsou taky skoro hotový. Máte už všeho určité plný zuby a chcete si trochu odpočinout. Proto jste si otevřeli Šklību na této skvělé a úžasné stránce, nejlepší z celé Šklíby.

Nuž, přistupme k vyluštění minulých šifer. První určitě strašně rušila při čtení. Ano, byly to ta písmena roztroušená v textu (Lépe žít o samotě, než ve špatné společnosti). U druhého bylo pod úryvkem napsáno řsp. nebyl to pseudonym, ale naznačil jsem vám tím, že čísla znamenají rádek, slovo a písmeno (Nula od nuly pojde, z prdu kuličku neuděláš). Třetí byla šifrovací mřížka, byla pod textem. Jestli nevíte, jak se s tím zachází, tak se někoho zeptejte, na vysvětlování je to moc dlouhý (Když se dá muži možnost, aby předvedl co dokáže, projeví to nejlepší, co v něm je!). Poslední šifra byl apríl. Nic to neznamenal. Pro cenu z minulého kola si nikdo nepřišel, propadá ve prospěch autora. Dnešní kolo vyhrává luštitel Josef Kubín. Jestli se o cenu nepřihlásí do 10 dnů, tak zase propadne.

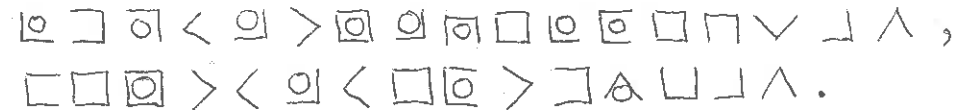
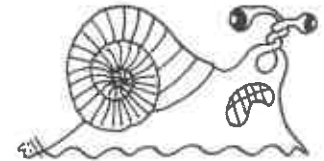
Teď vám nabídnu nějaké nové šifry. Neměl jsem moc času, ale doufám že se Vám budou líbit.

Toto není ilustrace, ale zašifrované rčení.

K U T N U
O Ž D Ý N
D A N M O
K K E N S
, H C I Í

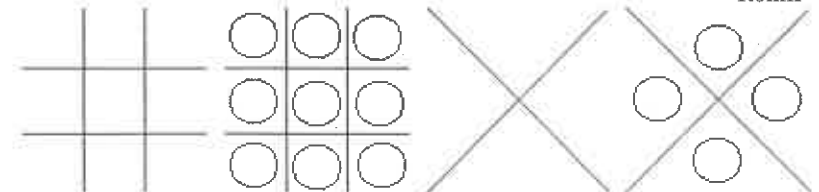
Snad Vám to nebude trvat tak dlouho jako tomu šnekovi.

v této abecedě je obsaženo i CH

Už se nemůžu dočkat vašich duchaplných odpovědí. Doufám, že jich přijde více. Musejí ale přijít do 20ti dnů od vyjití tohoto čísla. Házejte je opět do Šklíbabedny v přízemí BF. Hodně štěstí.

Romír

Cesta, obyčejná ušlapaná cesta táhnoucí se odtamtud tam. V létě prašná, na podzim a na jaře blátivá, zasněžená v zimě. Dnes pokrytá mozaikou stínů - světlo, tma. Život a smrt. Sem tam obtiská podkovy.

Vpravo mezi stromy visí napnutá pavučina s perlami ranní rosy. Na kapičkách tančí drobní tanečníci. Jsou tak malí a rychlí, že jsou vidět jen barvy jejich obleků. Sedm barev duhových tanečníků. Na kůře stromu sedí pavouk. Malá černá kulička s bílou kresbou na zádech a osmi nožkami. Zvedá se a vstupuje na jemné předivo vlastní stavby. Krok. Po vláknecích se ve vlnkách rozbíhá nepatrné zachvění. Zachvění?

Zemětřesení si vybírá svou daň - žlutí tanečníci, ti, co tančili s takovou elegancí a jistotou, padají. Zemi skrápí žlutavé slzy. Dopadnou a explodují v tisíce drobných kapiček na nichž na okamžik zasvitne duha. Druhý krok, třetí...

Jdeme teď opatrněji. V těchto místech se podle místních lidí objevují podivná stvoření. Tedy podle těch, co tudy šli a nejsou nezvěstní.

Les se po obou stranách rozestupuje v malý palouček, jehož středem se ubírá naše cesta. Zelen okolních stromů štěbetá hlásky ptáček, vítr si pohrává s dubovým listím. Gothwine si vesele vykračuje. Já s Aelindilem ho následujeme zabráněni do sporu o původu magenergie.

Z debaty nás vytrhl až zvláštní zvuk - plopt. Před trpaslíkem se asi do trojnásobku jeho výše tyčí tvor, jehož fialové oči tvaru čtyřlístku na nás pokukují svými čtyřma žlutavými panenkama. Nad očima, umístěnými tam, kde každý normální tvor má hrudník, se tělo větví ve tři dlouhé krky, pokryté odpornou zelenohnědou kůží. Stejnou kůží, která zakrývá celou stvůru - s oranžovým slizem produkovaným drobnými bradavkami, zvrásněnou vydulými cévami barvy měsíčního svitu. Na každém krku trůní hlava, hlava tvořená jednou velkou tlamou přetékáající slinami a zahnutými temně modrými zuby. A každá z hlav se s mordou dokořán řítí přímo proti Gothwinovi. Jedna špičkou prosekla jeho pravou paži, druhá se zuby zanořila do levého ramene a třetí zasáhla levý bok. Jako by jeho brnění ani neexistovalo. Gothwine však odolal a popohnal blyštící se sekyru do širokého oblouku a ...plopt - tvor zmizel. Trpaslík zaklel ve svém rodném jazyce a přibrzdil svou zbraň. „Kruhová obrana,“ vykřikl jsem a tasil stříbrný široký meč.

Všichni jsme se otočili zády k sobě a čekali další útok. Gothwine s válečnou sekyrou v pravém střehu, já s mečem připraven k výpadu a Aelindil s rozepjatými pažemi a soustředěnou myslí. A právě z jeho strany se ozvalo zlověstné - plopt. S nepatrným zpožděním se ozvalo podobně zlověstné keďar barak z úst našeho přítele doprovázené zábleskem barvy bezměsíčné noci, jenž svým svitem porazil den, následované bubínky trhajícíím řevem, tichým zasténáním a opětovným plopt. Koutkem oka jsem zahlédl Aelindila klesajícího k zemi s několika silně krvácejícími ranami. Ale znovu se ozval již známý zvuk, tentokrát před Gothwinem. Před ním se tyčil tentýž tvor, co předtím, ale v místě přechodu jeho těla v prostřední krk zela díra, z níž vytékala vazká, tmavě fialová krev. Trpaslík připraven na cokoli tál křížem zprava dolů a širokým obloukem pak vedl horizontální sek zleva. Tím připravil nepříteli o pravou hlavu a uvěznil svou sekyru v jeho trupu. Zbylá hlava však opět zaútočila a zakousla se do Gothwinova boku. Priskočil jsem a zaútočil silou své přírodní magie. Tvor se sesul k zemi.

Oba jsme priskočili k Aelindilovi bezvládně ležícímu na zemi. Gothwine na mě upřel pohled, z něhož přímo křičela otázka. „Žije,“ řekl jsem, načež se trpaslík odebral k mrtvole a jal se vyprošťovat svou sekyru.

Aelindil ležel v bezvědomí, ale dýchal. Zastavil jsem krvácení a začal soustředit svou sílu. Po chvíli otevřel elf své modré oči. „Ten tvor není z našeho plánu. Musíme zjistit kudy přišel a ten přístup uzavřít.“ „Ano, souhlasil jsem. Ale teď se ještě chvíli nehýbej.“ Opět jsem se začal soustředit a jeho rány se pomalu stáhly, až po nich zbyly jen tenké jizvy. Gothwine se sice zdráhal, ale i on se nakonec nechal ošetřit.

Chceš-li si zahrát, musíš mít svou postavu. Jak si ji ale vybrat? Postava je jedné ze sedmi ras a ovládá jedno z pěti povolání. Každému vyhovuje něco jiného a proto je výběr jen a jen na tobě (každá rasa je k něčemu vhodnější, k něčemu méně - takový kroll, který stěží ovládá několik desítek slov vlastního jazyka, by asi nebyl nejlepším kouzelníkem).

Rasy

Člověk

Toho si jistě dovedete představit. Žije skoro všude a je tudíž nejrozšířenější rasou. Co se vlastností týče - v ničem nevyniká, ale nezabíhá ani do opačného extrému. Proto je schopen ovládat celkem úspěšně všechna povolání.

Barbar

Barbaři se vyvinuli z lidí, kteří žili odděleni v severských oblastech. Oproti lidem jsou silnější a mnohem odolnější. To je předurčuje k roli válečníka. Jsou sice slabší než krollové, ale zato hezčí a chytřejší. Mohou však být i dobrými hraničáři.

Hobit

Hobity jistě všichni dobře znáte - malí, veselí človíčekové s chlupatými nohama. Jsou velmi obratní a celkem hezkého vzhledu, pročež bývají zloději či alchymisty. Neradi bojují tváří v tvář, neboť silou vskutku neoplyvají.

Elf

Elfové jsou celkem podobní lidem, ale žijí na odlehlých místech v lesích či roklinách. Od lidí se na první pohled poznají podle zašpičatělých uší. Jsou velmi inteligentní a pohlední. Nejčastěji bývají kouzelníky, ale najdete mezi nimi i hraničáře či zloděje.

Trpaslík

Trpaslíci vypadají jako malí podsadití lidé. Drsný jeskynní život je velmi zocelil a zatvrdil. Vždy mají vousy (pakliže jim je někdo neoholil...) a přímo milují zlato. Právě trpaslíci bývají silnými válečníky, kteří se ničeho nezaleknou.

Kudůk

Kudůci jsou rasa, která zřejmě vznikla v dávných dobách splynutím některých kmenů trpaslíků s hobity. Žijí v malých kamenných domech daleko od lidí. Jsou poměrně obratní a odolní, proto jsou dobrými alchymisty či zloději.

Kroll

Krollové žijí ve velmi tvrdém prostředí hor a tunder. Vzdáleně připomínají pračlověka, ale měří hodně přes dva metry. Jejich síla a odolnost se staly legendárními, ale jsou poměrně neohrabaní a inteligencí zrovna neoplyvají. Patří mezi nejobávanější bojovníky.

Garkin

NOVÉ KNIHY

Hermann Hesse: Hra se skleněnými perlami

Poslední z velkých próz Hermanna Hesseho, z let 1930 - 1942, je věnována Poutníkům do Země Východní. Tento román představuje pohyb k ideálnímu cíli, hru s veškerým představitelným obsahem a hodnotami naší kultury. Ovšem samotná touha po dokonalosti je nesmyslná, Hesse chápe, že jen osobní nasazení může změnit společnost.

Petr Chudožilov: Kapři v kvetoucích trnkách po třiceti letech

Třetí vydání sbírky lyricky drsných povídek, která se stala kultovní knihou jedné generace.

Hirošima, Nagasaki

Sedmnáct povídek z díla deseti známých japonských autorů představuje pokus o literární zpracování tématu týkajícího se atomové bomby a lidských osudů spojených s jejím svržením.

Otokar Březina: Eseje

Březinovy eseje jsou pokládány za nejvyspělejší podobu básnické prózy přelomu století, jak v oblasti myšlenkové, tak i jazykové. Jejich umělecká hodnota je mimořádná, nadčasová a nezávislá na postavení v historickém vývoji.

Vladimír Renčín: Ze života nižších kruhů

Zábavná knížka sestavená ze známých i méně známých kreseb ze zásuvek psacího stolu našeho nejznámějšího kreslíře.

Josef Šimon: Pouštní pták

Výbor vynikající poezie obsahuje kromě veršů ze stejnojmenné knihy Pouštní pták i texty z básnických knih Snídaně v automatu, Asfaltoví holubi, Český den, Melancholická kytara, Vyzvolávač, Bít poezí a rovněž dosud nevydané texty z rukopisů.

Anthony Burgess: Mechanický pomeranč

Bezesporně nejúspěšnější román světoznámého anglického autora, brilantní novela, vrcholné dílo v popisu ošklivosti, divoká satira na pokřivenost duše jedince a společnosti.

Radek Olšanský: No more

Tato próza s poeovským názvem zobrazuje krátký časový úsek blouznivého tápání dospívajícího Romana odkudsi někam, které pro něj představuje kýžená dospělost i s pochopením příčin a důsledků lidského pinožení. Protagonista vstupuje drasticky do reality života a pokouší se vygruntovat své nitro až k sebevraždě. Otevřený konec ponechává prostor k zamyšlení nad dnešní mladou generací.

Téra

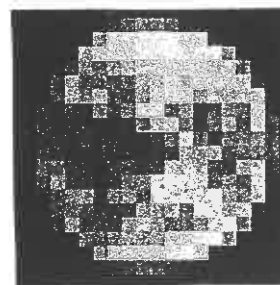
Al Gore: Země na misce vah; Argo, Brno 1994

Země na misce vah (*Earth in the Balance* v originálním znění) je vynikající knihou evokující, ba přímo vybízející k zamyšlení nad současným světáběhem a lidstvoděním. Ne snad, že by byla bez chybičky, ale je poměrně čtivá na to, že má 348 stran. Autorův optimistický přístup je přeci jen poněkud oslaben řadou zajímavých příkladů uváděných vždy v patřičných souvislostech. Al Gore se snaží, vedle předložení vlastního názoru, ponechat na úsudku samotného čtenáře vyvozování závěrů.

O co tedy vlastně jde. Kniha má v podtitulu pojmy „Ekologie a lidský duch“, což říká mnohé, ale ne všechno. První desítky stran jsou věnovány jevům ohrožujícím rovnováhu biosféry. Al Gore se nezamýšlí jen tradičním způsobem nad obvyklými globálními problémy. Vše hodnotí ze svého postu významného amerického politika a konfrontuje mnohé problémy s málo známým pozadím politického zákulisí, které si ruku v ruce s ekonomickými zájmy nakonec vždy přivlastní rozhodující slovo. Pokračuje úvahami o hledání rovnováhy - ekonomika se podle něho potýká s volbou mezi pravdou a následky. Nejzajímavěji se však zamýšlí nad dysfunkčností civilizace a psychologickým strašidlem lidského ekologického či spíše environmentálního citění-necitění. Nermalou roli též hrají kulturní kořeny progresivní bělošské civilizace. V závěru se pod názvem Globální Marshallův plán skrývá načrtnutá perspektiva zásadních změn směřujících k zastavení destrukčních lidských aktivit. Je moc zajímavá, z celé knihy nejvíce kontroverzní a o to víc přínosná.

Myslím, že by si tuto knihu měli určitě zblízka prohlédnout zájemci o aplikované ekologické obory a všichni ostatní, zelenou alespoň trošku šmrncnutí. Vzhledem ke své komplexnosti a rozvedeným souvislostem ji doporučuji všem, které výsledky jejich občasného zapřemýšlení o světě kolem sebe učiní nespokojenými, zvědavými, smutnými, neklidnými, toužícími, ...

Orm

JIHOČESKÁ KOMORNÍ FILHARMONIE
 program na květen 1996

2.5. Čtvrtek

Absolventský koncert
 Marcela Pfliegerová - klavír
 Barbora Soukupová - violoncello
 Věra Bauerová - klavír
 Mojmir Kačírek - viola
 G.B. Sammartini, L. van Beethoven,
 F. Liszt, M. Bruch, B. Martinů, A. Dvořák
 19.00 hodin
 předprodej Konzervatoř ČB

3.5. Pátek

Absolventský varhanní koncert
 Dina Jainová - varhany
 Josef Paščenko - varhany
 Lenka Filipová - flétna
 Jiří Zikmunda - trubka
 S. Scheidt, J.S. Bach, J. Alain, P. Eben,
 D. Buxtehude, G.Ph. Telemann, F. Liszt,
 G. Deutschmann
 19.00 hodin předprodej tamtéž

9.5. Čtvrtek

Kytarový recitál
 Lubomír Brabec - kytara
 G. Frescobaldi, L.S. Weiss, F. Sor, J.S.
 Bach, H. Villa-Lobos, F. Moreno-Torroba,
 I. Albéniz, J. Turina
 19.30 hodin

15.5. Středa

Jazzový večer
 Jakub Šafr a SPOODY ORIGINAL
 SWING BAND
 + Michalea Dědičová - zpěv,
 Jitka Fraňková - klavír
 uvádí Jiří Ptáček
 jazz a swing 30.-40. let
 19.30 hodin

16.5. Čtvrtek

Koncert „Uprostřed jara“
 českobudějovický dětský pěvecký sbor
 CANZONETA
 sbormistři: Anna Knotková, Vladimír
 Vačkár
 hosté: Třeboňští pištci
 19.00 hodin

21.5. Úterý

Jarní koncert ZUŠ B. Jeremiáše
 18.00 hodin

22.5. Středa

„Na návštěvě u Nezmarů“
 Karel Plíhal
 20.00 hodin

23.5. Čtvrtek

Jihočeská komorní filharmonie
 dirigent Evžen Prokop
 Pavel Verner - hoboj
 Jan Mráček - housle
 A. Dvořák, E. Bloch, J.S. Bach, W.A.
 Mozart
 19.30 hodin

24.5. Pátek

Absolventský varhanní koncert
 Cecilie Kubátová - varhany
 Martin Kubát - varhany
 Karolína Berková - zpěv
 D. Buxtehude, J.S. Bach, Arauxo,
 C. Franck, M. Reger
 19.00 hodin
 předprodej vstupenek Konzervatoř ČB

27.5. Pondělí

Absolventský koncert
 Karla Kubaštová - klavír
 J.S. Bach, A. Berg, L. van Beethoven,
 R. Schumann
 19.00 hodin

29.5. Středa

„Hurá na prázdniny“
 závěrečný koncert dětského pěveckého
 sboru Jitřenka
 sbormistři - O. Dubský, J. Pražáková
 18.00 hodin

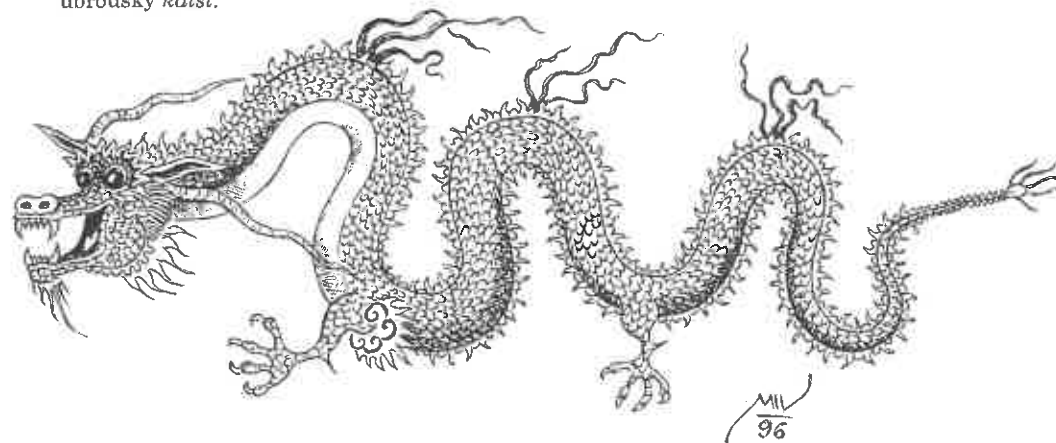
31.5. Pátek

Absolventský koncert
 Jan Hreňo - klavír
 19.00 hodin

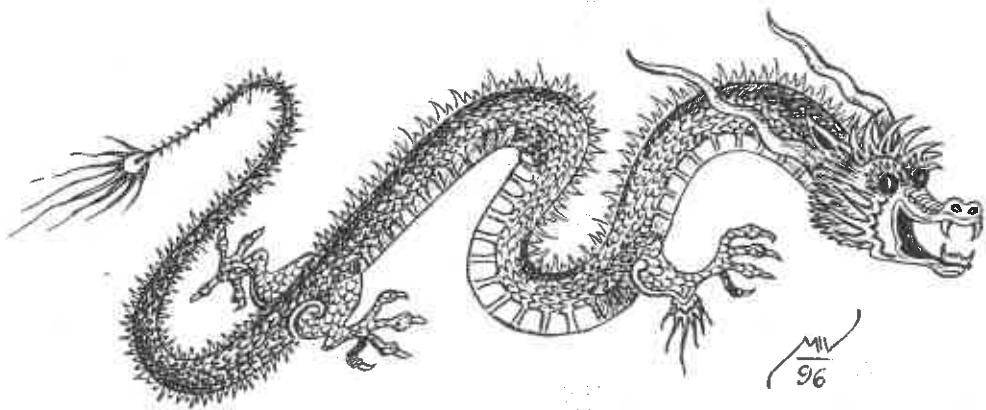
ČANOJU - japonský čajový obřad

Pro ty, kteří po návštěvě Dobré čajovny propadli pití čaje, ale i pro ty, kterým se Dobrá čajovna zdá málo opravdová a chtěli by zažít něco skutečnějšího...

Klasický obřad *čanoju* se pořádá ve speciálně pro ten účel konstruovaném domku *sukija*, který sestává z přípravný *mizuja* a vlastního čajového pokojíku *časicu* s ohništěm se žhavým dřevěným uhlím na ohřívání vody v kotlíku. Domek stojí v čajové zahradě, obklopen dřevinami. Zahradní stezkou je propojen s místností *joricuki*, ve které se shromažďují hosté, aby zde připravili svou mysl. Hostitel je vybaven čajovou miskou *čawan*, schránkou na práškový čaj *čaire*, bambusovou metličkou na šlehání čaje *časen* a bambusovou lžičkou *časaču*. Muži si pro příležitost *čanoju* obléknou hedvábné kimono tmavé barvy zdobené pouze rodovými znaky a bílé tradiční japonské ponožky *tabi*. Ženy oblékají tradičně zdobené kimono a rovněž bílé *tabi*. Každý má s sebou vějíř a papírové ubrousky *kaiši*.

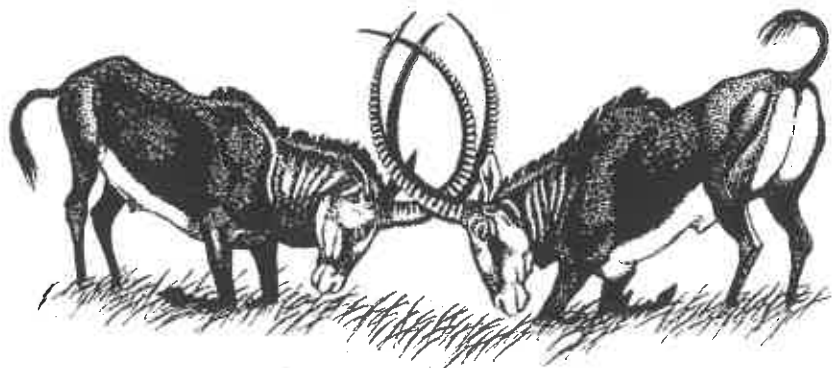
Hosté se shromáždí v *joricuki*. Posléze je hostitel odvádí ke kamenné kašničce před čajovým domkem, kde si každý v symbolickém úkonu očistí opláchně ruce a vypláchně ústa. Vchod do domku je nízký, takže hosté musí prolézt příkrčeni, což má vyvolat pocit pokory. V tlumeně osvětleném pokojíku jeden po druhém hosté pokleknou před výklenkem *tokonoma*, vějíř položí před sebe, uctivě se pokloní a obdivují svitek *kakemono* zavěšený ve výklenku. Obdobně učiní před ohništěm, poté zaujmou místa, hostitel se s hosty pozdraví a podává se lehké občerstvení *kaiseki*. Poté se hosté odeberou ven a vyčkávají na lavici, než hostitelův asistent odstraní rákosové zástěny zakrývající okna a v *tokonoma* je svitek nahrazen vázou s naaranžovanými květinami. Po pěti či sedmi úderech do gongu hosté opakují očištní rituál u kašničky a vrací se do prosvětleného pokojíku, kde se obdivují květinám a kotlíku. Příprava čaje může začít. Hostitel otvírá hedvábnou utěrkou *fukusa* schránku s čajem. Naběračkou nalévá horkou vodu z kotlíku do čajové misky a provlhcuje v ní bambusovou metličku. Poté vodu vylévá do k tomu určené nádoby a misku vytírá kouskem lněné látky *čakin*. Lžičkou vsype práškový čaj do misky, zaleje horkou vodou z kotlíku a bambusovou větvičkou šlehá, až vytvoří poměrně hustou pěnu. *Koiča* - hustý čaj - je hotovo. Hostitel pokládá misku vedle ohniště, kam se pro ni po kolenou přisune hlavní host. Než se napije, ukloní se ostatním. Misku uchopí tak, že spočívá na jeho levé dlani, pravá ruka po straně misku přidržuje. Po prvním doušku oceňuje lahodnou chuť čaje, pak teprve následují další doušky. Nakonec host otírá okraj misky papírovým ubrouskem a předává misku dalšímu. Každý host postupuje stejně, nakonec je miska předána opět hostiteli.

Sezení pokračuje v uvolněnější náladě. Hostům je nabídnuto cukroví a podává se *usučá* - řídký čaj. Pravidla jeho přípravy a pití jsou obdobná jako v předchozím případě s tím rozdílem, že čaj je připravován pro každého hosta zvlášť. Od každého se očekává, že svůj čaj beze zbytku vypije, okraj misky očistí konečky prstů pravé ruky, prsty pak otře o brousek *kaiši*.

Nakonec hostitel odnese náčiní z místnosti a tichou úklonou dá najevo, že sezení je u konce. Hosté opouštějí čajový domek a hostitel je sleduje, dokud mu nezmizí z dohledu.

(Podle brožurky Svět čaje vydané muzeem v Olomouci 1995) L.

Květen v divadle NOS

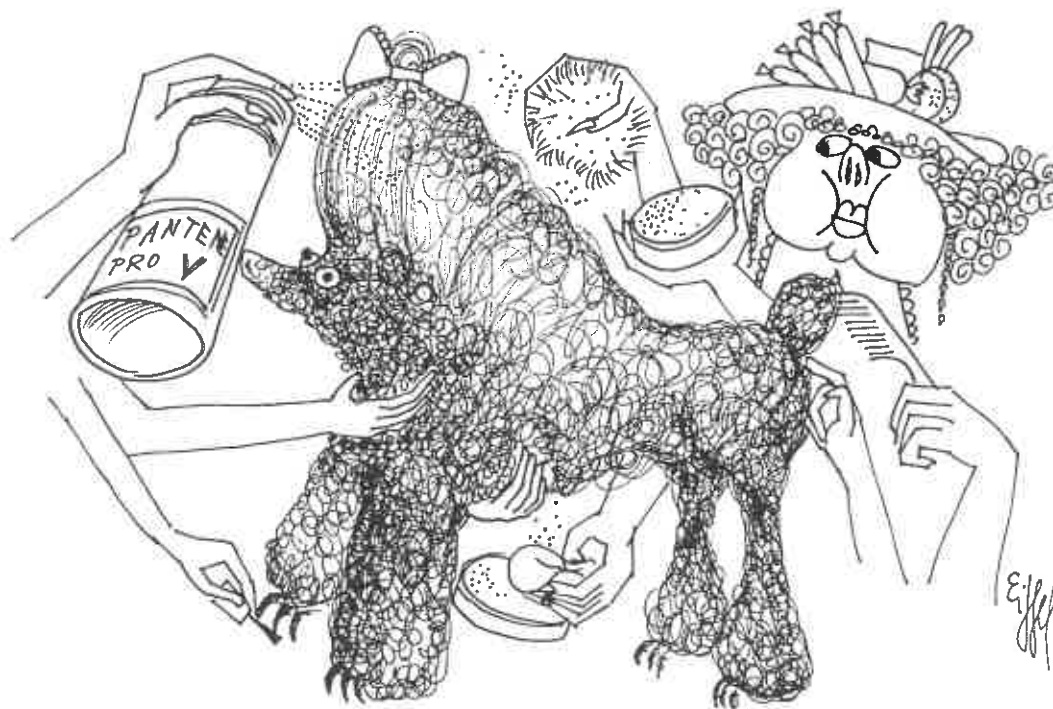
4. So	Divadlo Víti Marčíka: Princ Bajaja	10:00
8. St	Studio dell'arte: Faust	20:00
9. Čt	Vítkovo divadlo: Robinson	20:00
15. St	Hudradlo: Ledový zámek	18:30
16. Čt	Continuo: Mkaravy	20:00
17. Pá	Den dobrého divadla pro děti divadelní představení, semináře pro pedagogy	
22. St	Studio dell'arte: Faust	20:00
23. Čt	Continuo: Balada strašlivá a Jakubu Krčínovi	20:00
29. St	Antidiskotéka J. Černého	20:00
30. Čt	Dejvické divadlo: To je nápad! divadelní představení pro rodiče s dětmi	18:30

O výstavě trochu jinak

Možná jste si všimli, ale možná taky ne, že poslední dubnový víkend patřil psům. Na výstaviště v Českých Budějovicích se sjelo na dva tisíce chlupatých i úplně holých čtyřnožců, kteří hodlali poodhalit alespoň část své krásy. Tomu všemu přihlíželo množství rozhodčích, kteří měli jediný úkol - posoudit do jaké míry je právě ten váš miláček podoben ideálu daného plemene. Tak se můžete dozvědět, že máte šampióna, a nebo, že kariéru byste měli začít stavět na čemsi zcela jiném. Pak končí všechny naděje v slzách, případně je vám dán krátký čas opojení, aby vám na další výstavě řekli, že veškeré kvality dříve vyřčené jsou ničím oproti právě nalezeným nedostatkům (dle paní rozhodčí). Tehdy nezbývá než se pousmát a říci si, že váha celého světa přeci nestojí na barvě očí, zaúhlení končetin nebo chybějícím zubu.

Přes to všechno miluju tu dusnou atmosféru výstav, kdy jednou rukou nervózně svíráte vodítko a druhou rodokmen. Miluju to nedočkavé čekání - tak kdo dnes vyhraje, budeme to my? A proto doporučuji všem: až se příště nachomýtnete u výstaviště v den konání výstavy psů, jen klidně vejďte a vdechněte vzduch vonící šampony a pudry; přijďte zvědět, jaké napětí lze zažít kvůli titulu, diplomu a umístění.

Sara

- - - - -
CESTA HARMONIE - - - - -
- - - - -

Po nastoupení do prvního ročníku naší malé fakulty jsem s radostí uvítal (mimo jiné) nepřítomnost povinných tělocviků. Ještě dnes mi totiž běhá mráz po zádech při vzpomínce na nenáviděné tělocvikáře, kteří neznali nic lepšího, než honit nás sem a tam, od čáry k čáře, na kopec a zpátky a nebo dokola až do úplného vyčerpání. Tady se prostě žádná krev potit nebude a basta. Asi po roce mě zaskočilo zjištění, že to asi není to právě ořechové. Situaci vystihuje pěkný výrok jednoho kolegy, který prohlásil, že už běhá, jen aby dohonal autobus. Pohyb mi prostě začal chybět, to jsem si musel přiznat.

Pro svůj vrozený odpor ke sportu jsem se začal poohlížet po nějaké jiné aktivitě. Tanec Square přišel jako na zavanou. Bohužel po mém několikaměsíčním vynechání kvůli různým problémům ostatní pokročili o jednu třídu a já s nimi nezládal tancovat komplikovanější sestavy. A byl jsem na tom stejně jako předtím. Tou dobou mě zaujaly plakáty nabízející výuku nejrůznějších bojových umění. Bohužel představovala výuky, jak někomu jednu vrazit nebo ho kopnout, odporovala mé holubičí povaze. Na druhou stranu nemusí být k zahazení schopnost ubránit se násilí, které mnozí z nás potkali nejen na stránkách novin. Vyřešil to za mě jeden známý, když jen tak mezi řečí prohodil, že chodí na aikido. Předvedl mi pár hezkých triků a vysvětlil ve zkratce principy AI-KI-DÓ. Je nenásilné a neútočné. Důraz se prý klade na přirozené pohyby těla a na využití energie protivníka. Pak už jen stačilo zajít omrknout trénink a bylo rozhodnuto. Pravda, první cvičení bylo trochu těžké, zvlášť po zjištění mých překvapivě chabých schopností normálně chodit nebo jen rovně stát. Na informačním plakátu bylo cosi o harmonickém rozvoji ducha a těla. Nenapsali to ve špatném pořadí? Ne, jde to asi ruku v ruce.

Běžný trénink spočívá v procvičování technik ve dvojicích, kdy vždy jeden je útočník (uke) a druhý se brání určitou technikou (tori nebo nage). „Útok“ se na začátečnické úrovni provádí nejčastěji uchopením ruky obránce za zápěstí. Na vyšších úrovních se už reaguje na samotnou snahu o uchopení. Využije se útočnickův pohyb a jste na tom celkově líp, než když vás už drží. Valná většina technik má dvě formy: omote a ura. Můžete buď protivníkovi uhnout a útok odvést jiným směrem (ura) - když bude tlačit, nebo udělat krok a vstoupit do něj (omote) - když vás bude táhnout. Nikdy se nemá působit silou proti síle, tam vyhraje ten silnější a to nemusíte být vy. Na tréninku taky „útočník“ neklade odpor proti technice a nechává toriho cvičit. Je to vynikající na protažení zcivilizovaného těla, a navíc by se tím komplikovalo správné nacvičení.

Tohle rozdělení rolí na ukeho a toriho je docela zajímavé. Tori a uke reprezentují principy jin a jang, kdy tori dbá na harmonické vyrovnání protikladných sil dvojice. Útočící není nepřítel, který by měl být zlikvidován, ale spíš partner, jehož energii se soucitně použijeme v jeho prospěch. „Chci-li dokázat, že jsem lepší, než ten druhý, není to opravdové bratrství mezi lidmi.“, prohlásil prý zakladatel AI-KI-DÓ Morihei Uešiba. Proto také neexistují v aikidu žádná sportovní utkání, není to sport. Filozofický podtext AI-KI-DÓ trochu objasní překlad jeho názvu. *Ki* se v Japonsku říká energii, životní síle (v Číně *chi*, v Indii *prána*, taky příroda, vesmír, *dó* je cesta, způsob života, *ai* je harmonie, jednota, souhlas. Dohromady to dává život v souladu se světem. Praktikování aikida se neomezuje jen na hodiny tréninku, působí na vaše chování i jindy. V užším smyslu je možný výklad jako cesta souladu s akcemi partnera (ukeho). Ke vštípení těchto principů pomáhá dodržování určité etikety vycházející z japonských tradic - např.

kratičká meditace (mokusó) před a po tréninku nebo úklony před zahájením cvičení, před vstupem do tělocvičny (dódžó), při výběru partnera atd.

Historie aikida má své kořeny v umění boje japonských samurajů. Proto se mnoho technik vysvětluje s představou použití meče (bokkenu). Umění boje beze zbraně AI-KI-DŽUCU existovalo už v devátém století. Daitóřjú aikidžucu začal na ostrově Hókkaidó v roce 1905 učit jeden z posledních samurajů Sókaku Takeda. Bylo zaměřeno pouze na rychlé zneškodnění nebo usmrcení útočníka. Nejnadanějším Takedovým žákem byl Morihei Uešiba. Předtím studoval džú-džucu, umění meče kendžucu a techniky užití kopí a tyče. Roku 1911 se setkal s Takedou a zůstal u něj pět let. Získal od něj osvědčení o mistrovství a povolení vyučovat aikidžucu. Po osobním otřesu se věnoval náboženství a po osvětlení založil r. 1926 v Tokiu školu. Původní techniky pozměnil a obohatil natolik, že vytvořil nové umění - moderní aikidó. Od dřívějšího aikidžucu se odlišuje nejen v technikách, ale hlavně svým celkově humánnějším zaměřením. Na znamení úcty je portrét zakladatele v každé tréninkové hale aikidó (dódžó) po celém světě.

PS: Pro WWWebovské surfery přikládám pár zajímavých adres:

<http://www.ii.uib.no/~kjartan/kjartan.html>

<http://www.scri.fsu.edu/~murray/aikido/mpegs.html>

<http://www.th-darmstadt.de/diverses/aikido/mpegs.html>

PS²: Přehrávač komprimovaných videosekvencí MPEG se dá najít na:

<ftp://ftp.jcu.cz/pub/ms-windows/viewers/....> program mpeg2.zip

-sl-

Koncert

11. dubna se v Koncertní síni Otakara Jeremiáše v Českých Budějovicích konal pozoruhodný koncert. Obsazení sólistů nic moc neslibovalo a o dirigentovi se pořadatelé v reklamním letáčku ani nezmiňovali. Jaké bylo naše překvapení, když jsme si zakoupili program a v něm se dočetli, že dirigentovi je teprve 27 let a není to Čech, nýbrž Kanadán, Charles Olivieri-Munroe, se spoustou cen a vyznamenání, který již vystoupil s orchestry snad celého světa. Když jsme četli dále, s úžasem jsme zjistili, že ani sólisté nejsou příliš staří. Sólistce na lesní roh je 25, violoncellistce 20 a klavíristům 16 a 10 let.

Koncert byl zahájen Haydnovým koncertem pro violoncello a orchestr D dur. Haydn nemůže zklamat a Barbora Soukupová (violoncellistka) sice zklamat mohla, ale neudělala to.

Druhý na pořadu byl koncert pro klavír a orchestr a moll op. 16 od Edvarda H. Griega. Tento, tuším, norský skladatel není obecně moc znám, ale byl nám doporučen, tak jsme byli zvědaví. Klavírista Jan Divoký (16 let) odvedl skvělou práci. Jak hrál, tak se v obecenstvu tajil dech a dámy v orchestru se spokojeně usmívaly.

Největší dojem ale na celé publikum udělal koncert třetí v pořadí, a to koncert Wolfganga A. Mozarta pro klavír a orchestr C dur č.21, jehož sólistou byl 10 letý Lukáš Vondráček, který se za obrovským koncertní křídlem úplně ztrácel. Byl sice asi hodně nervózní (i když má za sebou již přes 90 koncertů), protože se mu strašně potily ruce (maminka ho za ty kalhoty, do kterých se pořád utíral, asi nepochválí), ale jeho hra byla strhující. Prsty mu po klávesách lítaly jako blesk. Dámy z orchestru byly v sedmém nebi a obecenstvo šilelo. Nakonec si diváci vynutili přídavek.

Posledním kusem byl koncert pro lesní roh a orchestr Es dur op.11 od Richarda Strausse, kterým Dagmar Klapková (25 let) pěkně ukončila celý večer. Nakonec nemůžeme než poděkovat dirigentovi a orchestru za pěkný večer a těšit se na další pěkný koncert.

mynona

Inzeráty

PRODÁM

nepříliš nošené celokožené boty
staršího typu číslo 6,5
za pouhých 200,- Kč.

Petr Novotný , K4 806

P.S. Sympatickým vyjednávačem slevím
(až 5 korun - pozn. red)

MILOVNÍKŮM ZVÍŘÁTEK

nabízíme

práci v příjemném kolektivu
našeho českého skotu.

Vidle zapůjčíme.

Práci zaplatíme.

40,- Kč za hodinu

Zn.:KAPPA

And. Vesaly, de corporis

NON ANXI CORPUS OSSIVM EX LATERE DELIBERATIO.

HLEDÁM

ubytování na K4,
kdekoli mimo 806

(pro rok 96/97 toho času ročník 4 BF)

své nabídky zasílejte na Sádky 7

department of Phycology

Zn.: jsem nehluký a čistotný

HUMULUS LUPULUS

a všechny práce s ním spojené,
co si kdo dovede představit.

15.8 - 10.9.96

výdělek 2 500 až 6 000 korun
podle druhu práce a délky sklizně.

Zn.: KAPPA

POZOR

právě vypukla kaučuková horečka

I Vy se zúčastněte

v gumárně

KOH - I - NOOR

ranních nebo odpoledních směn.

Odměna jistá.

podle platové třídy a odpracovaných směn.

Zn.: KAPPA

Studentská 800/15 - Bobík

tel: 038/7703467

HLEDÁTE DIAMANT ?

už nehleďte,

přijďte mezi nás.

V tužkárně

KOH - I - NOOR

si při ranních nebo odpoledních směnách

vyděláte až 35,- Kč za hodinu,

to máte na diamant ušetřeno hnedle

Zn.:KAPPA

fashion SEZONA RZKI

